

OM 036466

SZOMBATHELYI GAZDAG ERZSI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

ÓVODAI NEVELÉS BÁBBAL, JÁTÉKKAL

Készült:

9700 Szombathely
Krúdy Gyula u 2./a

Hatályba lépés ideje:

2025. 11.15.

SZOMBATHELYI GAZDAG ERZSI ÓVODA

Intézmény OM-azonosítója: 036 466

Készítette a nevelőtestület bevonásával:

Molnár Anikó
igazgató

Szombathely, 2025. 11. 15.

Legitimációs záradék

Fenntartó nevében

**Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének Kulturális, Oktatási és Civil
Bizottsága**

a Szombathelyi Gazdag Erzsi Óvoda

ÓVODAI NEVELÉS BÁBBAL, JÁTÉKKAL

**című Pedagógiai Programját számú
határozatával
jóváhagyta.**

.....
Dr. László Győző
alpolgármester

Szombathely,

A dokumentum jellege: nyilvános

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	4
2. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK.....	6
2.1 Gyermekképünk.....	6
2.2 Óvodaképünk	8
3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE.....	10
3.1 Az óvodai nevelésünk célja:	10
3.2 Óvodai nevelésünk alapelvei:	11
4. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	12
4.1 Az óvodai nevelés általános feladatai:	12
5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	25
5.1 Személyi feltételek.....	25
5.2 Tárgyi feltételek.....	25
5.3 Az óvodai élet megszervezése	27
5.4 Óvodai szolgáltatások	30
5.5 Óvodánk kapcsolatai.....	32
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	
37	
6.1 Játék	37
6.2 Bábpedagógia.....	42
6.3 Verselés, mesélés	46
6.4 Ének, zene, népi játék, tánc.....	49
6.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	52
6.6 Mindennapos mozgás	54
6.7 A külső világ tevékeny megismerése.....	57
6.8 Munka jellegű tevékenységek.....	62
6.9 Tevékenységekben megvalósuló tanulás	64
7. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE.....	67
7.1 A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	67
7.2 Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:.....	70
7.3 Tehetséggondozás	72
7.4 Sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységek	73
7.5 Migráns gyermekek (ha óvodánkba íratják) befogadása óvodánkba.....	82
8. ISKOLA-ELŐKÉSZTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	82
9. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	83

10.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVÁLÁS VIZSGÁLATA	85
11.	ESZKÖZÖK, ESZKÖZFEJLESZTÉSI TERV	89
	ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	90
	MELLÉKLETEK	91
	HATÁROZATI JAVASLAT	92
	JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről.....	93

Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Szombathelyi Gazdag Erzsi Óvoda

Az óvoda címe, telefonszáma:

Szombathely, Krúdy Gyula u. 2/a.

Telefon: 94/ 501-586

Az óvodai csoportok száma:

8 csoportos óvoda

A Pedagógiai Programot:

jóváhagyta: A fenntartó nevében:

Szombathely Megyei Jogú Város

Közgyűlésének Kulturális, Oktatási és

Civil

Bizottsága

A program benyújtója:

Igazgató

BEVEZETŐ

Ajánlom Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának, mint fenntartónak, hiszen támogatása nélkül programunk csak elképzelés marad.

Ajánlom a Szülőknek, mert közös cél vezérel bennünket.

Köszönöm a Nevelőtestület kitartó, lelkiismeretes munkáját, mert csak velük együtt válhat valóra a Pedagógiai Program.

Gyermekeket nevelni, tiszta és romlatlan lelküket óvni, a tudás útjára terelni, a legnemesebb feladat.

A csecsemő olyan, mint a hegy mélyéből előbukkanó forrásvíz: tiszta és gyenge. Lefelé csordogálva kis erek táplálják, mint anya a gyermekét. Patakként vidáman, féktelenül csobogva próbálja erejét. A kisgyermek friss patakvíz. Segítenünk kell, hogy gyarapodjon, akár a folyóvá duzzadó patak. Erősödjön testileg, szellemileg, de Ő is maradjon medrében.

Hosszú az út, amíg a kis forrás végtelen, de tiszta óceánná terebélyesedik, mely legyőzi a viharokat, és csillogó tükre a fényét visszaveri a világra.

Igazgató

Pedagógiai Programunk, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján, a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza az óvodánkban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Óvodánk egy lakótelep és kertvárosi rész közé ékelődve épült a 70-es évek végén, az épületet 2002-ben felújították. Szépen díszített homlokzat, sáttető és napernyőkkel ellátott teraszok épültek. A fűtés, majd később a világítás korszerűsítése is megtörtént.

Intézményünkben 2009-ben nőtt a csoportok és a férőhelyek száma. Jelenleg 8 csoportos, 2 szintes, 214 férőhelyes. Barátságos, derűs, esztétikus környezetben fogadjuk a gyermekeket. A város egyik legnagyobb óvodaudvara a miénk. Szépen parkosított, gondozott. 2008-ban megtörtént a hatályos előírások szerinti teljes körű felújítása. Tornateremmel bővült az épület.

Nevelőmunkánkat a minden csoportra érvényes, jóváhagyott, teljes óvodai életet magában foglaló Pedagógiai Program alapján végezzük, melynek címe: **Óvodai nevelés bábbal, játékkal.**

Szakmai munkánk során a holnap kihívásaira is figyelünk kell.

Óvodánkban a 2018/2019-es nevelési évben került bevezetésre Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata által támogatott digitális mintaprogram (mozaBook). Mint a város referencia intézménye, pedagógiai napok, szakmai összejövetelek szervezésével bemutatjuk, hogyan lehet az óvodás gyermekeket a digitális eszközön keresztül nevelni, oktatni, illetve a város óvodapedagógusainak segítséget nyújtunk az ilyen jellegű tevékenységekhez.

Pedagógiai alapelveink meghatározásánál abból indultunk ki, hogy:

a, a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

b; a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be;

c, nevelésünknek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

d. az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell

Az Óvodai Alapprogram szerint az óvodai nevelésünkben megjelennek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Pedagógiai Programunk elkészítésénél nevelőtestületünk a saját programírás mellett foglalt állást. A programban foglaltak megfelelnek Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramban foglaltaknak, valamint figyelembe vettük a vonatkozó jogszabályokat. Beépítettük a hazai gyakorlat pozitív elemeit és munkánk gyakorlati eredményeit, tapasztalatait.

Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai Pedagógiai Programunk egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy intézményünk szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom, a környezetünk, a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

A Pedagógiai Program elkészítésekor figyelembe vettük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét, az Alapító Okiratban megfogalmazottak szerint.

2. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK

2.1 Gyermekképünk

"A kisherceg szemmel kísérte, hogyan jelenik
meg rajta egy óriási bimbó és sejtette, hogy
csodálatos tünemény fog kibontakozni
belőle, a virág azonban végevárhatatlanul,
egyre csak szépítette magát odabent a
zöld szobájában. Nagy gonddal válogatta
meg színeit.

/Saint Exupéry de A./

A gyermek, mint "bimbó" érkezik az óvodába, s a végeláthatatlan pedig az a 3-4 év, míg érik, fejlődik, nyiladozik, de mi már "bimbó" korában tudjuk, előre vetítjük, hogy egy "csodálatos tünemény" fejlődik kezeink között ez alatt az idő alatt.

Pedagógiai Programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Gyermekeink fejlődő személyiségek, fejlődésüket genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások -beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is- együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében gyermekeinknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

A szerető figyelemmel övezett korlátokon belül a szabadság "zöld szobájában" mi óvónők arra vállalkozunk, hogy a szülőkkel együtt neveljük, kibontakoztassuk, fejlesszük a reánk bízott eltérő képességű és nemzetiségű gyerekeket.

Ennek megfelelően óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára egyformán magas színvonalú, szeretetteljes nevelést, melynek hatására, az esetleges hátrányok csökkennek. Nem adunk helyet az előítéletek kibontakozásának, sem társadalmi, sem egyéb értelemben.

Arra törekszünk, hogy a szabadság és korlátozás kellő arányában biztonságot és bizalmat, elfogadást és védelmet nyújtsunk, szeretetteljes, türelmes odafigyeléssel.

Ennek tükrében fogékony, nyíltan gondolkodó gyermekeket akarunk nevelni, akik elégedetten és derűsen nőnek fel. A fejlődés mennyiségi növekedés, és minden, ami fejlődik, az gyarapodik is. Minél többet tud a gyermek, minél több egyéni kompetenciája, képessége bontakozik ki, s minél több követelménynek tud eleget tenni majd, annál fejlettebb személyiség lesz. A 3-6-7 éves korosztály legfőbb igyekezete, hogy a lehető legtöbbet megtudja a felnőttektől, a felnőttekről. Ez a tudás nem egyértelműen mérhető, minden gyermek fejlettsége önmaga szerint, önmagához viszonyítva ítéltető meg.

Munkánkban arra vállalkozunk, hogy határozottsággal határozottságra, erős kontrollal önkontrollra, értelmes irányítással önirányításra, s problémáik iránt szerető érzékenységgel neveljük őket, fogékony, a más érzelmeit mindig figyelembe vevő érzelmi életre és magatartásra.

2.2 Óvodaképünk

Figyelembe vesszük, hogy az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Óvodánk sajátos arculata

Miközben teljesítjük az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióit, gyermekeinkben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskoláskorba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Nevelésünk a gyermeki jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul, az egyenlő hozzáférés biztosításával, befogadó pedagógiai szemlélettel. Ápoljuk, gondozzuk, védjük a gyermekeket. Óvodánkban a játék és a tanulás szorosan összekapcsolódó tevékenységi forma, a napirendben erre fordítjuk a legtöbb időt.

A sok érzékszervet igénybe vevő tapasztalás, cselekedtetés révén segítjük a gyermekek fejlődését. A követelményeket az egyéni teljesítőképességekhez állítjuk fel. Biztosítjuk az iskolai tanuláshoz szükséges kompetenciák kialakulását.

Tapasztalataink szerint a játék mellett a gyermekekhez a báb, a bábjáték áll a legközelebb, ezért tudjuk eredményesen alkalmazni a nevelésben. Meggyőződésünk, hogy ez a személyiségfejlesztés egyik leghatékonyabb eszköze. Alkalmazzuk a felzárkóztatásra, differenciált fejlesztésre, beszédjavításra, beszédfejlesztésre.

A bábbal segítjük a vizuális, a zenei képességek fejlődését, az erkölcsi, esztétikai tartalmak mélyebb megértését. Terápiás eszközként magatartászavarok enyhítésére, a gátlásosság, zárkózottság oldására használjuk.

Óvodánk a digitális mintaprogram (MozaBook) által sokoldalú illusztrációs, animációs és ötletes prezentációs lehetőségekkel színesíti az ismeretnyújtás eszköztárát. A látványos interaktív elemek és a beépített készségfejlesztő, szemléltető és kísérletező alkalmazásokkal felkeltjük a gyerekek

érdeklődését, A MozaBook tartalmak jól használhatóak az óvodás gyermekek fejlesztéséhez. Látványosabbá teszik a kezdeményezéseket, növelik a szemléltetés színvonalát és az ismeretnyújtás sikerességét.

Célunk a digitális mintaprogram bevezetésével:

- gyermekink megtanulják kezelni az eszközöket, képesek lesznek használni az óvodások számára készített programokat, szoftvereket,
- az informatikai eszközök alkalmazásával elősegítjük az informatikai műveltség megalapozását, előkészítjük a felnőtt világban való tájékozódást,
- az egyéni képességek kibontakoztatása által a gyerekek a folyamatosan változó világban is képesek lesznek elsajátítani az állandóan kiegészülő, változó tudástartalmakat,
- nagyobb lehetőség nyílik a gyermekek közti esélyegyenlőség megteremtésének,
- az óvodai dokumentumok digitalizálásával és digitális vezetésével hozzájárulunk a környezettudatos magatartás gyakorlati megvalósításához.

A családok szociokulturális jellemzői (megfigyelés, beszélgetés, anamnézis alapján):

- A lakóköznyezetre túlnyomóan a családi, illetve a társasházi összkomfortos lakások jellemzőek.
- A szülők iskolázottsága nőtt (összességében 8%-kal), 60%-ban középfokú vagy annál magasabb végzettséggel, 29%-ban szakmunkás végzettséggel, 11%-ban 8 általános iskolai végzettséggel rendelkeznek.
- A szülők fiatalok, 32 év körüliek. Tapasztalataink azt mutatják, hogy a szülők egyre később vállalnak gyermeket.
- A családok anyagi helyzete sokat javult, a családok 16%-a él a létminimum alatt (előző adat szerint csaknem a fele).
- Tapasztalataink és felmérésünk alapján is csökkent a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek száma, felzárkóztatásukat számuktól függetlenül továbbra is fontosnak tartjuk.
- A szülők átlagos életkora: apa: 33 év; anya 31 év.
- A családok 86 %-a él külön a nagyszülőktől.
- A gyermekek többsége teljes családban él, de egyre nő az elvált szülők gyermekeinek, illetve az új családokban élő gyermekek száma.
- A gyermekek száma: 1-4 fő, családonként.
- A családok többsége szívesen részt vesznek a város kulturális rendezvényein (60%).

- A családok (100%) rendelkezik digitális eszközökkel: TV, internet, okos telefon, fényképező, számítógép.
- A világ eseményeiről (92%) digitális eszközök segítségével tájékozódnak: TV, internet, telefon.
- A gyermekneveléssel kapcsolatos témákban internet, TV, segítségével tájékozódnak. Egyre kevesebben vásárolnak szakkönyvet.

A szülők óvodaképe:

- A szülők elvárása óvodánkkal szemben, hogy szeretetteljes légkört, érzelmi biztonságot nyújtunk gyermekeik számára. Fontosnak tartják az óvónő-gyermek jó kapcsolatát, és örülnek, ha gyermekük szívesen jár óvodába.
- Igényes gondoskodást, jó minőségű, egészséges, bőséges étkeztetést várnak el tőlünk. Örömmel fogadják, hogy a kiegyensúlyozott, udvarias, érdeklődő, széles látókörű gyermekké válást segítjük elő.
- Elvárják az egészséges életkörülmények biztosítását, hogy testileg, lelkileg, értelmileg optimális körülmények között fejlődjenek gyermekeik.

3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE

3.1 Az óvodai nevelésünk célja:

- A gyermeki személyiség kibontakoztatása, hátrányaik csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).
- A gyermekek képességszintjeinek, egyéni fejlődési ütemének megfelelően kulcskompetenciáik, személyiségük sokoldalú, differenciált, harmonikus, emocionális, szomatikus, mentális és szociális síkon egyaránt.
- Egészséges életmódra, társas együttélésre, kreativitásra, ismeretszerzési vágyra, tanulási és kommunikatív képességre, a környezet védelmére, annak szeretetére nevelés.
- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes környezetben, gyermekközpontú neveléssel a pozitív személyiségvonások erősítése.

- Komplex élmények biztosításával erős érzelmi kötődés kialakítása a gyermekek és a bábművészet között.

3.2 Óvodai nevelésünk alapelvei:

- A reánk bízott gyermekek személyiségét elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- Nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- Az óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk;

Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról;
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek képességeihez igazodó műveltség tartalmakról az emberi értékek közvetítéséről;
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.

A más nemzetiségekhez tartozó gyermekeknek (amennyiben óvodánkba íratják), biztosítjuk önazonosságuk megőrzését, ápolását, nemzeti identitás erősítését, nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. Angol nyelvi segítséget nyújtunk a szülőknek, gyerekeknek a beilleszkedés megkönnyítése érdekében.

Biztosítjuk a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migránsok), gyermekeinek óvodai nevelését, önazonosságuk megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását. A rendszer elemeinek rövid felvázolása:

Az óvodai nevelésünk feladatai szerteágazóak, egymásra épülnek, és egymással összefüggve, komplex módon érvényesülnek. Átszövik a nevelésünk teljes rendszerét. Az óvodai nevelésünk rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelésünk céljának kiteljesedését.

A rendszer elemei a következők:

- Egyik legfontosabb nevelési feladatunk az anyanyelvi nevelés. Közvetítőként az óvodai nevelésünkben kiemelt jelentőségű.
- A nevelésünk alapvető keretei: az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés, az anyanyelvi és értelmi fejlesztés. Eredményes megvalósításuk hozzájárul a gyermekek iskolába lépésének megalapozásához.
- A nevelőmunkánk egyes kereteiben végzett tevékenységi formák közül elsődleges a játék és a bábjáték, mely nevelésünk egyik leghatékonyabb eszköze. Segíti a verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka, mozgás, valamint a külső világ tevékeny megismerését. Nagy szerepet játszik a munka jellegű tevékenységekben, a tanulásban, a kulcskompetenciák kialakításában.
- Számos olyan terület van óvodai nevelésünk területén, ahol a digitális ismeretterjesztő anyagot alkalmazhatjuk, beépíthetjük az óvodai élet mindennapjaiba (zenei nevelés, a külső világ tevékeny megismerése, verselés, mesélés).
- Az óvodai nevelés fejlesztő hatását gyermekeink fejlődési jellemzői mutatják.
- A gyermek fejlődésében beálló változás a tágran értelmezett érés és tanulás együttes következménye. A fejlődési jellemzők az óvodai nevelésünk rendszerében tendenciák, melyek rugalmasan értelmezendők. A kereteink között megvalósuló tevékenységek fejlesztő hatására az óvodáskor végére óvodásaink nyitott érdeklődéssel készen állnak az iskolába lépésre. Ez a nevelésünk eredménye, célunk megvalósítottnak tekinthető.

4. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

4.1 Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- **az egészséges életmód alakítása,**
- **az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,**
- **az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.**

4.1.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelésünk feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód alakításához.
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gondozás az óvodai nevelésünk egyik alapvető tevékenysége, amellyel segítjük a kisgyermek szükségleteinek kielégítését, növekedését, fejlődését, hozzájárulunk egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakításához, környezettudatos magatartásának megalapozásához, és megteremtjük a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit. Fontosnak tartjuk, hogy óvodánk feltételrendszere, szokásrendje, nevelési hatásai segítsék elő, hogy a gyermek egyéni fejlettségének, egyéni érzésének megfelelően legyen képes a környezethez való leoptimálisabb alkalmazkodásra.

Napjaink felgyorsult élettempója, a mozgásszegény életmód miatt sokkal nagyobb hangsúlyt fordítunk az egészségnevelésre, az egészség megóvására. Az egészséget, mint alapvető értéket központi helyre állítjuk.

Feladataink:

- Az óvoda lehetőségeinek figyelembevételével biztosítjuk a tárgyi környezet elrendezését, óvását, pótlását és a megfelelő állapotokat.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek kedvelt játéktevékenységeiket, a hozzá tartozó eszközökkel együtt az udvaron is folytathassák. Pl. bábozhassanak, dramatizálhassanak, gyurmázhassanak, stb.
- A betegségek megelőzése az egészség megőrzése miatt fontos feladatunk, hogy az óvodába lépő gyermek orvosi vizsgálaton vegyen részt.
- Fokozzuk a gyermekek mozgáskedvét, törekszünk mozgásigényük kielégítésére, és tudatosan alakítjuk mindehhez a környezetet. A szervezett és spontán játék keretében végzett mozgásra való motiválással elősegítjük az egészség megőrzését.
- Fejlesztjük az életvezetési készségeket, döntéshozatali készséget, a kreatív gondolkodás készségét, a kommunikációs készséget, az önismeret készségét, az érzelmek kezelésének a készségét, a problémamegoldás készségét, a kritikus gondolkodás készségét, valamint az interperszonális készségeket.
- A balesetveszélyre minden esetben felhívjuk a gyermekek figyelmét.
- Megismerjük a gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységét, esetleges undorát. Az ételallergiás gyermekekre különös figyelmet fordítunk.
- Tapintattal segítjük a kulturált, egészséges táplálkozási szokások kialakítását.
- Egész nap folyamán biztosítjuk a folyadékot a gyermekeknek.
- Különös figyelmet fordítunk az esztétikus terítésre /textil abrosz, gyermekkéz méretű poharak, szalvéták, stb./.
- Elősegítjük a testápolással kapcsolatos feladatok szokássá alakulását.
- Odafigyelünk a hőmérsékleti változásoknak megfelelő öltözködésre.
- Szem előtt tartjuk, hogy az egészség megőrzéséhez fontos az edzés.
- Tudatosan tervezzük és szervezzük a levegő, a víz és a napfény edző hatását /pl. légfürdőzés, a tornaruhában végzett mozgás, alvás, játék, rendszeresen szervezett úszásoktatás stb./.
- A pihenés és az alvás az óvodás gyermek napirendjében nagyon fontos szerepet kap. Biztosítjuk a gyermekek számára a nyugodt pihenés feltételeit. Tiszteletben tartjuk a gyermekek alvási szokásait /pl. kedvenc, apróbb tárgyak, játékszerek/.
- Ügyelünk a megfelelő fény biztosítására, a csoportszoba rendszeres szellőztetésére.

A gyermek tevékenységei:

- A gyermekek életkoruknak megfelelően felismerik testi - lelki - szellemi szükségleteiket. Nyugodt, kiegyensúlyozott tempóban végzik a napirenden belüli egyes tevékenységeket.
- A gyermekek tevékenyen részt vesznek a kulturált étkezés feltételeinek megteremtésében /önkiszolgálás, naposi rendszer/.
- Egyéni szükségleteiknek megfelelően fogyasztanak az ételekből, folyadékigényüket mindenkor kielégítik.
- A saját személyükkel kapcsolatos testápolási teendőket elvégzik, ha szükséges kéri a felnőtt segítségadását.
- Az életkoruknak megfelelő önállóságra törekednek az öltözködés terén.
- Az óvoda helyiségeit, tornaterem felszereléseit változatos mozgásigényük kielégítésére használják.
- Szívesen és örömmel mozognak, tevékenykednek a levegőn, úszásoktatás során a vízben.
- Tiszteletben tartják alvó társaikat, és a pihenés során mindenkor próbálnak alkalmazkodni egymáshoz.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Önállóan mosakodnak, törülköznek, ruhájuk ujját ennek megfelelően alakítják.
- A tisztálkodási eszközöket rendeltetésszerűen használják, és utána helyére teszik.
- Az önkiszolgálást biztonsággal, természetes teendőként látják el.
- Segédkeznek a csoportszoba átrendezésében, az ágyak ki- és berakásában.
- Képesek mindennapi szükségleteiket életkoruknak megfelelően kielégíteni.
- Észreveszik a feladatokat, társaiknak, valamint a felnőtteknek is segítséget nyújtanak.
- Kulturáltan viselkednek étkezés közben, helyesen használják az eszközöket, és igénylik az asztal esztétikus rendjét.
- Önállóan és megfelelő sorrendben öltöznek. A hőmérséklet változásait öltözködésükben képesek nyomon követni. Ruháikkal gondosan bánnak, cipőjüket önállóan felhúzzák, becsatolják.
- Környezetük rendben tartására gondot fordítanak, az eszközökre vigyáznak.

Nevelési alapelveink:

- Figyelembe vesszük az egyéni szokások sajátos eltéréseit.
- Segítjük a gyermekeket abban, hogy felismerjék saját testi szükségleteiket és azokat önállóan elégítsék ki. Igyekszünk személyi higiénia iránti igényüket felkelteni.
- Törekszünk minden gyermekkel a pozitív érzelmi kapcsolatfelvételre.

- Kialakítjuk a gyermekekben az egészségmegőrzésre irányuló igényt, a hozzá kapcsolódó alapvető szokásokat.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

A gondozás és egészséges életmódra nevelés szoros kapcsolatban áll többek között az anyanyelvi, környezetismereti neveléssel, a testneveléssel, valamint a bábbal.

Anyanyelvi neveléssel során a gyermekek megismerik a gondozáshoz kapcsolódó kifejezéseket, árnyalt nyelvi fordulatokat.

Környezetismereti nevelés által megismerkednek a használati tárgyakkal, azok tulajdonságaival, felhasználásuk lehetőségeivel és korlátaival.

Testnevelés során a testrészek nevét, funkcióit tanulhatják meg.

A báb segíti az óvónőt a szokás - szabályrendszer kialakításában. Az önkiszolgálás fejlesztésében, az egészséges életmódra nevelésben is számtalan lehetőséget nyújt.

4.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az értékorientált közösségi nevelés során a társadalmi szerepek tevékeny elsajátítása alapvetően személyiségfejlesztő hatású, tehát nélkülözhetetlen. Az óvodai csoport érzelmi biztonságával és a gyermekek tevékenység szükségleteinek kielégítésével - mint a nevelés, fejlesztés átfogó keretével - gazdag tapasztalatszerzést, szociális tanulást tesz lehetővé mindenki számára. Értékei a családi környezet hatását kiegészítik, felerősítik, az értékorientált közösségi nevelés "más" dimenzióit biztosítják, amelyek nélkülözhetetlenek az iskolába lépés szempontjából is.

A gyermek az óvodában, a közösségben, a közösség által nevelődik. Az értékorientált közösségi nevelés folyamatában szükség van a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlására.

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezt szükséges, hogy, a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék; az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;

- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, „én” tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
 - az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás és normarendszerének megalapozása.
 3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kultúrán alapuló értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
 4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.
 5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Feladataink:

- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- Munkánk során szem előtt tartjuk a pedagógiai, etikai követelményeket és a gyermekek képességszintjei szerinti, egyéni fejlődésbeli sajátosságait.
- A játékra szánjuk a legtöbb időt, biztosítva a ránk bízott gyermekek számára az egészséges, kiegyensúlyozott, boldog gyermekkort.
- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével határozzuk meg a feladatokat. Figyelemfelkeltő anyagokkal, eszközökkel ösztönözzük őket a kitűzött feladatok változatos, egyéni ötleteken alapuló megvalósítására.

- Arra buzdítjuk őket, hogy az ismeretszerzésben, feladatmegoldásban aktívan vegyenek részt, ehhez sikerélményhez juttatjuk őket, így a szerzett információk emlékezeti megőrzése szilárdabb, maradandóbb legyen.
- Törekszünk a gyermekek alapkompetenciáinak fejlesztésére. Kielégítjük tudásvágyukat. Az ismeretközlésnél nem halmozás, a mennyiségi többlet a cél, hanem a fogalmak tartalommal való megtöltése és a megértési idő biztosítása.
- A világ megismerésénél figyelembe vesszük a gyermeki világkép, a gondolkodás, az egyéni fejlődés ütemét.
- Támogatjuk önállóságra való törekvésüket valamennyi tevékenységformában.
- Fejlesztjük a társas kapcsolatokat, mert a készségek, képességek csak így kerülnek felszínre, és így találják meg helyüket különböző szerepeikben.
- Jól összeállított napirend segítségével biztosítjuk a játék feltételeit, valamint mozgásigényük kielégítését, mivel mindkettő az óvodáskorú gyermek lételeme. Igyekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékokat a szabad levegőn szervezni.
- Biztosítjuk az optimális lehetőséget a gyermekek egészségének megőrzéséhez, az egészséges életvitel kialakításához.
- Pedagógiai tevékenységünk során meleg érzelmi, harmonikusan együttműködő kapcsolatot alakítunk ki.
- Tervezőmunkánk alkalmával végiggondoljuk az egyes gyermek fejlődését, fejlesztését szolgáló módszereket, eszközöket, szervezeti formákat, ellenőrzést, értékelést.
- A komplex nevelés következtében figyelembe vesszük a gyermeki aktivitást, a motiváltság és kíváncsiság ébrentartását, kielégítését, a kreativitás előtérbe helyezését. Törekszünk a kompetenciaérzés kialakítására és fenntartására.
- Olyan pedagógiai környezetet nyújtunk, ahol a másság elfogadása mindenki számára természetessé válik.
- Az óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartására irányul, az egyenlő hozzáférés lehetőségével.
- Biztosítjuk a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migránsok) gyermekeinek óvodai nevelését, önazonosságuk megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- Szem előtt tartjuk, hogy az óvodapedagógus, mint modell, állandó minta a gyermek, valamint a családi nevelés számára.
- Törekszünk arra, hogy szakmailag jól felkészült, felelősségtudattal tevékenykedő, szakmai továbbképzésre, önképzésre igényes pedagógusként tevékenykedjünk.

- Mindent megteszünk azért, hogy egészséges lelkű, kiegyensúlyozott, a világ dolgai iránt nyitott, eleven eszű, elevenen mozgó, önállóan kezdeményező gyermekeket neveljünk, akik alkotóképes, fogékony, problémamegoldásra képes, kreatív felnőttekké válhassanak.
- Az óvodába újonnan érkező gyermek beilleszkedését igyekszünk megkönnyíteni.
- A közös, örömteli tevékenységek során segítjük a gyermeket a csoporttal való azonosulásban.
- Környezetünk, néphagyományaink megismertetésével, ápolásával, a nemzeti ünnepeinkről való megemlékezéssel segítjük a szülőföldhöz való kötődés kialakulását.
- Tudatosítjuk a szülőkhöz, hogy a gyermek közösségi vonásait a család is alakítja.
- A gyermek teljesítményeit megerősítéssel növeljük.
- Biztosítjuk a szociális színtereket a gyermekek társas kapcsolataihoz.
- A személyiségfejlesztés szempontjából elősegítjük a sokoldalúságot, az összehasonlítás lehetőségét és a reális önismeret - önértékelés alakulását.
- Az óvodai nevelés során figyelembe vesszük a társas kapcsolatok stabilitásának tényezőit, kialakulásukat tudatosan segítjük és erősítjük a csoportban.
- Elősegítjük, hogy a csoporton kívül is a pozitív modellkövetés váljon a gyermekek igényévé.
- Az csoportban dolgozó alkalmazottak személyes példával ösztönözzék a gyermekek közötti kommunikációt, gazdagítsák metakommunikációs ismereteiket /pl. érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások/.
- A befogadás során tapintattal, szeretetteljes törődéssel fordulunk a gyermekek felé. Kihasználjuk a bábjáték kínálati lehetőségeket.
- Lehetővé tesszük a családi beszoktatást.
- A családdal való kapcsolatban nyitottak és kezdeményezők vagyunk.
- Az óvodai nevelés során megalapozzuk a gyermek számára a felnőtthöz, valamint kortársaihoz való viszonyában a helyes viselkedési módokat. Pl. bizalom, szeretetteljes magatartás, tiszteletadás, megbecsülés, figyelmesség, segítségnyújtás, türelem, önfegyelm, kudarcátírás, konfliktuskezelés, stb.
- A folyamatos és rugalmas napirend összeállításával kiküszöböljük a felesleges várakozást.

A gyermek tevékenységei:

- A gyermekek egyéni érzéknek, képességeiknek megfelelő tevékenységeket végeznek.
- Kötődnek szülőföldjükhöz, környezetükhöz, az óvodához, óvónőikhez, dajkáikhoz, érzelmileg kitüntetett társaikhoz.
- A közös tevékenységek és együttes élmények hatására azonosulnak a csoporttal.

- Szívesen segítenek és alkalmazkodnak egymáshoz.
- Nyitottak társaik felé és képesek az adott feladat elvégzéséhez szükséges magatartásra, amelyben jelentkezik az alkotóképesség, a szociális kreativitás jegyei.
- A családdal való együttműködés során a gyermekek fejlettségüknek megfelelően részt vesznek a család örömeiben és a közös munkában is.
- A gyermekek átélnek, és szokásukká válik a mások számára szerzett öröm.
- Képesek türelmesen kivárni elképzeléseik, vágyaik megvalósításának lehetőségét.
- Önfegyelmük kialakulása érdekében próbálnak kompromisszumot kötni.
- Belátóak és együttműködésre törekszenek, ezáltal fejlődik kudarcűrő képességük.
- Konfliktus esetén az egyéni rendezést és megoldást tartják szem előtt.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A szokások szerinti tevékenységek a gyermekek igényévé válnak, annak eleget tesznek.
- A közös tevékenységekben aktívan részt vesznek.
- Érdeklődnek társaik iránt, és segítenek egymásnak, ha szükséges.
- Türelmesen hallgatják óvónőjüket és társaik közléseit, kérdéseit.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, és megbecsülik munkájukat.
- Ébrednek bennük a közösségi öntudat, és örülnek a közösen elért eredményeknek.
- Képesek társaik esetleges másságát elfogadni.
- Érzelmileg és értelmileg elfogadják, követik az óvodapedagógus útmutatásait, felfogják metakommunikatív jelzéseit /pl. öröm, biztatás, szomorúság, stb./.
- A tevékenységek során a megkívánt magatartásformát tanúsítják.
- Szívesen, önként vagy kérésre végzik a csoportért a különböző tevékenységeket.
- Felelősséget éreznek a vállalt feladatért, és akkor is elvégzik, ha nehézséget jelent.
- Egyéni kívánságaikat, vágyaikat képesek elhalasztani.
- Képesek önálló véleményalkotásra, és igazat mondanak.
- A csoport közhangulata, közvéleménye alakul.

Nevelési alapelveink:

- Az óvoda valamennyi dolgozójának magatartása legyen mintaértékű: határozott, következetes, szeretetteljes, őszinte, barátságos.
- Ismerjék népünk hagyományait és a helyi kultúrát. Méltóképpen emlékezzenek meg nemzeti ünnepeinkről. Közvetítsék szülőföldünk iránti szeretetüket, elkötelezettségüket.

- Ismerjék és tartsák tiszteletben a család elsődleges nevelői szerepét.
- Segítsék a szülőket a nevelési eljárásaik, módszereik kiválasztásában, alkalmazásában. Érzelmi biztonságot nyújtva biztosítsák a gyermekek sokoldalú fejlődését, szocializációját.

Kapcsolat más nevelési testületekkel:

Az érzelmi és erkölcsi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés az egész óvodai nevelést áthatja.

Az értékorientált közösségi nevelés elsődleges színtere a játék és bábjáték, ahol feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, élményeket. Megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, kiélheti problémáit, szorongásait, kellemes élményeit újra átélheti.

Fejlődik a társakkal való együtt játszás készsége, önállósága, kezdeményezőkézsége, a másik gyermek játékának tiszteletben tartása.

Alakulnak az értékorientált közösség tulajdonságai a munka, a tanulás, a mozgás által is. A közös mozgásban kiszélesednek a társas kapcsolatok, a társakhoz való alkalmazkodás, a tolerancia, fejlődik önuralmuk. Viselkedésmintákat tanulnak, átélnek a siker és a kudarc élményét.

4.1.3. Az anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra – , valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.”

Ennek érdekében az óvónő:

- beszéde legyen mintaértékű, követendő példa,
- tartsa fenn a gyermekek beszélőkedvét, biztosítson beszélő környezetet,
- teremtsen lehetőséget a nap folyamán minél több folyamatos beszélgetésre,
- a gyermek kérdéseit, válaszait hallgassa értő figyelemmel,
- olyan környezetet biztosítson, mely ösztönzően hat a képzelet és a kreativitás fejlődésére.

Az anyanyelvünk sokrétű árnyalt jelrendszer, amelyet a gyermek sokféle tevékenység közben, a felnőttekhez és társaihoz való viszonyának fejlődése során sajátít el. Nem kezelhető elszigetelten. Az értékorientált közösségi nevelés folyamatában a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik.

A beszéd által erősödik a biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei. A helyes és szép beszéd mélyíti érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékelését, előkészíti őt irodalmi élmények befogadására.

A beszédkapcsolatok kialakulásának alapja az óvónő és a gyermekek közötti szeretetteljes viszony, a jó kapcsolat.

Az anyanyelvi - kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában. Eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermekek iskolai képességeinek megalapozásához.

Feladataink:

- Megismerjük a gyermekek családi, szociális háttérét, közvetlen környezetét, annak beszédkulturáját, erre építve kezdjük az anyanyelvi fejlesztést.
- Megteremtjük a beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkört, ahol beszélhet a gyermek arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja.
- Arra törekszünk, hogy a gyermek anyanyelvi kommunikációja fejlessze értelmi képességeit, legyen gondolkodásra készítő.
- Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket. Értő figyelemmel fordulunk a gyermekek felé, helyes mintaadással, szabály közvetítéssel alakítjuk beszédüket.
- Játékos formában fejlesztjük a gyermekek szókincsét, beszédszínvonalát, elősegítjük a nyelvi kifejezés eszközeinek változatos használatát.
- Képessé tesszük a gyermekeket arra, hogy tudják hallgatni egymást és a felnőttek beszédét.

- Mondanivalónk legyen egyszerű, változatos és beszédre készítő.
- Használjuk a nem verbális kommunikáció eszközeit - beszéd közben is -, ösztönözzük a gyermekeket ennek átvételére /mimika, testbeszéd, pantomim stb./.
- A bábozás - dramatizálás lehetőségeinek megteremtésével inspiráljuk őket irodalmi, kommunikációs élményeik feldolgozására, beszélőkedvük fenntartására, kreativitásuk, fantáziájuk szárnyalására.
- A beszédhibák felismerése után szakember segítségét kérjük a korrekcióhoz.

A gyermek tevékenységei:

- Szívesen részt vesznek beszélgetésekben, önállóan is kezdeményeznek.
- Bátran nyilatkoznak meg, érzik, hogy meghallgatják mondanivalójukat.
- Kérdeznek a felnőttektől, társaiktól, megvárják a választ.
- Törekednek a pontos, nyelvtanilag helyes beszédre, megfogalmazzák mondandójukat az adott szituációnak megfelelően, lehetőleg egész mondatban.
- Ismerik a közvetlen környezetükbe tartozó tárgyak, jelenségek neveit, használják azokat.
- Érdeklődnek a számukra érthetetlen, ismeretlen kifejezések, jelenségek iránt.
- Figyelnek egymás és a felnőttek mondanivalóira.
- Használják a különböző mondatfajtaikat, képesek hangszínnel, hanglejtésekkel kifejezni magukat. Használják a nem verbális kommunikáció eszközeit.
- Játék, bábozás, dramatizálás során elmondják élményeiket, gondolataikat, hangulataikat.
- Ha szükséges, részt vesznek logopédiai fejlesztésen.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek beszélni, bátran megnyilatkoznak a nap bármely szakában.
- Aktívan használják a tapasztalataik során bővült szókincsüket.
- Elbeszélésük folyamatos, mondatokba szedett.
- Önállóan is kezdeményezik a beszélgetéseket, nem vágnak egymás szavába.
- Helyesen használják a mondatfajtaikat, a névmásokat, névutókat, igekötőket és igemódokat.
- Kialakult a beszédhelyzetekhez és az anyanyelv szabályaihoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangszínű és sebességű beszéd.
- Figyelmesen végig tudják hallgatni társaik és a felnőttek mondanivalóit, párbeszédben törekednek megvárni a megnyilatkozás végét.

- Beszédüket megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- Tisztán ejtenek minden hangzót.

Nevelési alapelveink:

- Törekszünk a szép, tiszta hanghordozásra, hanglejtésre, beszédritmusra, arra, hogy metakommunikációnk, beszédritmusunk, hangerőnk, beszédképességünk modellértékű legyen.
- Biztosítjuk a spontán kommunikáció létrejöttét az óvodai élet során.
- Minél több lehetőséget biztosítunk a bensőséges, meghitt beszélgetésre felnőtt - gyermek, gyermek - gyermek között.
- Az óvoda alkalmazottai mintaértékű beszéddel, természetes körülmények között keltik fel a nem magyar ajkú gyermekek magyar nyelv iránti érdeklődését.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

Az anyanyelvi nevelés átfogja a nevelőmunka minden területét, általa fejlődnek a gyermekek értelmi képességei. Közvetítő elemként jelen van a nevelési feladatok megvalósulásának minden mozzanatában.

Kiemelkedő kapcsolata van a környezeti neveléssel, mivel a gyermek a környezetének tárgyait, jelenségeit, önmagát, gondolatait stb. az anyanyelv eszközzrendszerével fejezi ki.

A közösségi neveléssel való kapcsolata vitathatatlan, a gyermek a beszéd, a kommunikáció eszközeivel érintkezik környezetével, ezáltal fejlődik személyisége, növekszik tájékozódó képessége, gazdagodnak ismeretei, erősödik biztonságérzete, itt teljesedik ki az emberekhez, a világhoz való kapcsolata.

Bábozás, mesélés, verselés során ismerkedik a gyermek az irodalmi nyelvvel, bővül szókincse, formálódik anyanyelvi kultúrája

5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

5.1 Személyi feltételek

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. A teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységeket az óvodapedagógusok feltétlen jelenlétében és közreműködésével szervezzük.
- Erkölcsi tartásuk, viselkedésük, elfogadó, segítő, támogató attitűdjük által követendő példát mutatnak a gyermekek számára. Az óvodapedagógusok a rájuk bízott gyermekek nevelését az óvoda épületén belül és kívül maximális tudásuk szerint, felelősséggel végzik.
- A pedagógiai asszisztensek valamennyi nevelési, gondozási területen aktívan támogatják az óvodapedagógusok munkáját.
- Az dajkák tevékenységükkel közvetlenül segítik az óvodapedagógus munkáját.
- Az óvoda további alkalmazottai is hozzájárulnak az óvodai nevelés eredményességéhez.

5.2 Tárgyi feltételek

Tárgyi környezet kialakításának elvei:

Óvodánk rendelkezik a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

- Elsődleges a balesetveszély-mentes, egészséges feltételek kialakítása.
- A gyermek testméreteinek megfelelő bútorokat, játékokat, udvari mozgásfejlesztőket és egyéb eszközöket biztosítunk, könnyen hozzáférhetővé téve azokat.
- Folyamatosan gondoskodunk a Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges eszközök pótlásáról, beszerzéséről.
- Esztétikus, természetes anyagokkal rendezzük be az óvoda épületét.
- Figyelünk a színek és a formák összhangjára.
- Helyet és eszközöket biztosítunk a gyermekek tevékenységi formáihoz.
- A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon, és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el.

- Az óvoda alkalmazottainak munkájához megfelelő munkakörnyezetet nyújtunk.
- Lehetőséget és helyet biztosítunk a szülők fogadására.

Tárgyi környezetünk biztosítja óvodásaink fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit

Helyiségeink:

- 8 foglalkoztató terem
- 4 gyermeköltöző
- 4 gyermekmosdó
- 2 fejlesztő és logopédiai szoba
- 1 tornaterem
- 1 lift
- 1 vezetői iroda
- 1 gazdasági iroda
- 1 nevelői szoba
- 2 személyzeti öltöző
- 5 személyzeti mosdó, WC
- 2 személyzeti fürdő
- 1 mosókonyha
- 1 teakonyha
- 1 tálalókonyha és hozzátartozó helyiségek

A csoportszobáink tágasak, jól felszereltek, esztétikusan berendezettek. Az ünnepségek, rendezvények lebonyolítására a tornateremben tudunk helyet biztosítani. A játékeszközöket folyamatosan bővítjük, előnyben részesítjük a természetes anyagokat. Csoportszobáinkban új gyermekbútorok, bábparavánok és saját készítésű bábok segítik munkánkat. Specifikus eszközök beszerzésére törekszünk: a kompetenciafejlesztést segítő, képességfejlesztő játékokra, különböző technikával készült bábokra.

A téli hónapokban a tornateremben, tavasztól ősziig pedig az udvarunkon létesített sportpályán szervezzük a gyermekek mozgását az időjárástól függően.

Könyvtárunk fejlesztése, a szakkönyvek, mesekönyvek vásárlása folyamatosan történik. A szakmai anyag beszerzése évek óta gondot okoz, óvónőink a pályázati lehetőségek, támogatók felkutatásával igyekeznek anyagi forráshoz jutni.

Az óvodai élet tevékenységeihez szükséges szemléltetőeszközök rendelkezésünkre állnak, állandó korszerűsítésükre törekszünk. A kiegészítő eszközöket az elhasználódás függvényében az óvónők készítik.

A digitális mintaprogram bevezetését gondos előkészítő munka, valamint a személyi és tárgyi feltételek megteremtése előzte meg.

Az újonnan felállított udvari játékeszközök, homokozók, sportpálya, gyermekkerékpárút segítik az egészséges mozgásfejlődést. Az udvar korszerűsítésekor létesített vízpermetező terasz, zuhanyzó és ivókút enyhíti a nyári hőséget. A földszinti csoportszobák a teraszokra nyílnak. A teraszok változatos tevékenységek végzését teszik lehetővé (pl. étkezés, játék, mozgás, egyéb tevékenység).

Óvodánk nem rendelkezik főzőkonyhával, az étel kiszállítását, tálalását a Hungast Holding ZRT biztosítja.

5.3 Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján valósulhat meg, és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével. A gyermek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Csoportszervezés:

A mindenkori csoportösszetételeket az adott évben beíratott gyermekek életkora és létszáma határozza meg. Lehetőségeinkhez mérten figyelembe véve az óvónők személyiségét, szabadságát és nem utolsó sorban a szülői igényeket.

Tevékenységek és időtartamuk a napirendben:

- Óvodánkban a csoportok napirendjét a folyamatosság és rugalmasság jellemzi.
- Napjainkat folyamatos keretek között szervezzük a harmonikus arányok megtartásával, hogy a játék elsődlegességét biztosítsuk.
- Folyamatos, változatos tevékenységeket, lehetőségeket biztosítunk a gyermekek fejlődése érdekében.
- A helyes életritmus érdekében az óvodapedagógusok olyan heti és napirendet alakítanak ki, amelyben a gyermekek rendszeresen a megszokott időben végzik tevékenységeiket /étkezés, pihenés, egyéb tevékenységek/.
- Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógusok a gondozás folyamatában nevelnek, építik kapcsolataikat a gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
- Az egészségfejlesztő, egészségmegőrző testmozgásokat az óvodai nevelés minden napján biztosítjuk, lehetőség szerint minden tevékenységben.
- A gyermekek a tankötelezettség előtti nevelési év során, a jövőbeli sikeres iskolai teljesítményéhez fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Tevékenységek	2,5-4évesek számára	4-5 évesek számára	5-7 évesek számára
	szeptember 1 augusztus 31.	szeptember 1 augusztus 31.	szeptember 1 augusztus 31.
Játék, egyéb tevékenység	4 ¹⁵ h	5 ¹⁵ h	6 ³⁰ h
Előkészületek az étkezéshez, étkezés	1 ⁴⁵ h	1 ³⁰ h	1 ⁰⁰ h
Öltözés, egyéb testápolási teendők	1 ³⁰ h	1 ¹⁵ h	1 ⁰⁰ h
Pihenés előtti mese pihenés /alvás/	2 ³⁰ h	2 ⁰⁰ h	1 ³⁰ h
Összesen:	10 ³⁰ h	10 ³⁰ h	10 ³⁰ h

Tevékenységek a hetirendben:

- Valamennyi tevékenységi formánk kiinduló pontja a játék. A játék és a bábjáték áthatja az egész óvodai életünket.
- A gyerekek érdeklődésére, kíváncsiságára, építve, az aktualitásnak megfelelően a tanulás spontán vagy szervezett módon, folyamatosan történik. A tevékenységeket nem elkülönülten, hanem egymáshoz kapcsolódva, a külső világ tevékeny megismeréséhez igazítva komplex módon szervezzük.
- A munka jellegű tevékenységeket folyamatosan, önkéntesen végzik a gyermekek a felnőttekkel együttműködve.
- A tevékenység megszervezése az óvodapedagógusokra nézve kötelező, a gyermekek részvétele önkéntes, kivéve a tanköteles korukat megelőző egy évvel, napi összesen '45 percben.

Az ismeretnyújtás formái:

Kötetlen, nincs meghatározott napja 2,5-5 évesek A napirendben meghatározott napon 5-7 évesek Mindennapos mozgás naponta	2,5-4 évesek	4-5 évesek	5-7 évesek
Verselés, mesélés	15 perc	20 perc	45 perc
Ének, zene, népi-játék, tánc	15 perc	20 perc	45 perc
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	15 perc	20 perc	45 perc
Külső világ tevékeny megismerése	15 perc	20 perc	45 perc
Mindennapos mozgás	30 perc		

Hagyományaink, ünnepeink:

A gyermekeink számára távlatot jelent a holnap öröme.

Segítjük az ünnepre való érzelmi ráhangolódást. A gyermekek tevékenyen részt vehetnek az egyes ünnepek előkészítésében. Az óvoda egyéni arculatának kialakulását segítjük a hagyományokkal és ünnepekkel is.

Óvodánk hagyományai és ünnepei a következők:

Gyermekek ünnepei:

Születésnap

Gyermeknap

Természettel összefüggő ünnepek:

Madarak és fák napja

Víz napja

Föld napja

Állatok világnapja

Néphagyományokhoz kötődő ünnepek:

Farsang

Húsvét

Pünkösd

Mikulás

Lucázás

Karácsonyváró

Betlehemezés

Társadalmi ünnep:

Március 15.

Egyéb ünnepek:

Anyák napja

Évzáró

Iskolába lépő gyermekek

búcsúztatása

Kirándulás

5.4 Óvodai szolgáltatások

Társadalmi igényekből adódó térítés nélküli szolgáltatások:

- A logopédus hetente két alkalommal foglalkozik az 5-6-7 éves beszédhibás gyermekeinkkel.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez a szakvélemény alapján, speciális szakképzettséggel rendelkező szakember foglalkozik.
- Az óvodánkban a szülők igénye szerint, az óvónőnek nevelési év elején leadott jelentkezés alapján lehetőséget biztosítunk arra, hogy egyházi jogi személy hit- és vallásoktatást szervezzon.
- Hit- és vallásoktatás az óvodai neveléstől elkülönülten szervezhető. Óvodánk biztosítja a hit- és vallásoktatáshoz szükséges tárgyi feltételeket, a helyiségek rendeltetésszerű használatát és a működéshez szükséges feltételeket.

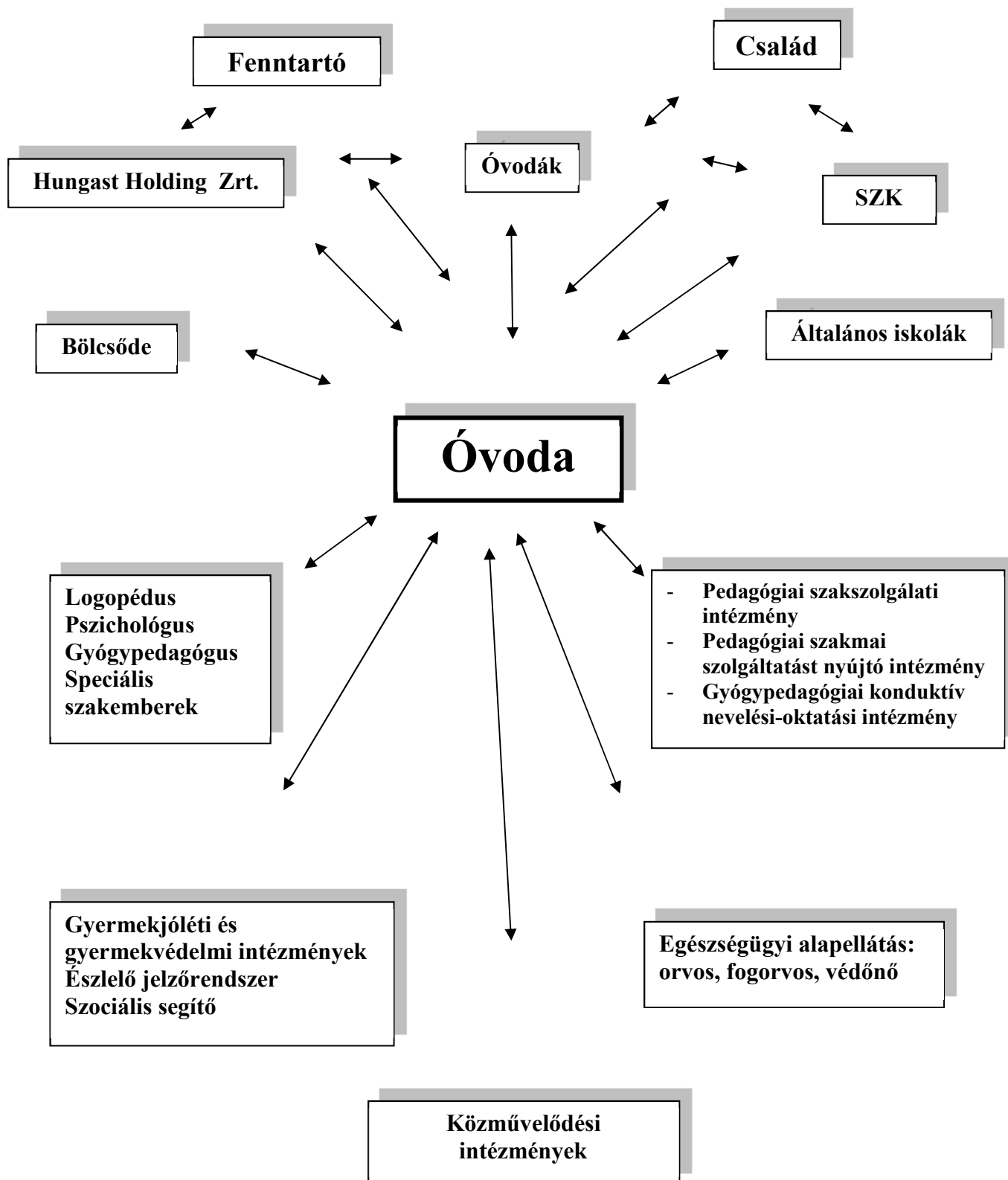
Speciális szolgáltatás:

Tapasztalataink szerint folyamatosan emelkedik a beszédhibás gyermekek száma. A fejlődés valamely területén elmaradást mutató, eltérő képességű vagy sajátos nevelési igényű óvodásainkkal az óvónő egyéni felzárkóztató feladata az elsődleges, hiszen megszokott környezetében fejleszthető leginkább.

A fejlesztő pedagógus végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok fejlődést segítő munkájukat, a speciális végzettségű szakemberek útmutatásával a szakvéleményekben meghatározott területeken végzik.

A gyermekek egészségügyi ellátása megfelelő. Az óvodaorvos rendkívüli helyzetekben szükség szerint, a védőnő rendszeresen, a tisztasági vizsgálatok elvégzése céljából látogatja az óvodát.

5.5 Óvodánk kapcsolatai

Óvodánk kapcsolatai:

Az óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapfeltétele a családdal való szoros együttműködés.

Szülő, gyermek, pedagógus együttműködésének formái:

Az óvodai nevelésünk a családi nevelésre épül, folyamatosan együttműködünk a szülőkkel, a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében.

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magában foglalja azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

A kapcsolattartás elvei:

- Elismerjük a család elsődlegességét, tiszteljük a szülőt.
- Tiszteletben tartjuk a családi életet, abba illetéktelenül nem avatkozunk be.
- Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait. Szükség esetén családhoz illesztett segítséget nyújtunk, érvényesítjük az intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- Jó partnerkapcsolatunkat a kölcsönös bizalom és a segítségnyújtás jellemzi.
- A családdal való előzetes egyeztetés után, annak beleegyezésével veszünk részt családlátogatáson.
- Óvodánk Pedagógiai Programjának megalkotásakor, módosításakor a szülői igényeket figyelembe vesszük.
- A szülők rendelkezésére bocsátjuk az óvoda Pedagógiai Programját.
- Előítélettől mentesen közeledünk minden családhoz.
- Idegenajkú családok beilleszkedésének segítése.

Kapcsolattartás feladatai:

- Óvodánk kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsőde és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények és az óvodai élet után (iskolák), meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.
- A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és szükségletekhez.
- A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

- Amennyiben nemzetiséghez tartozó gyermek jelentkezik óvodánkba, az óvoda kapcsolatot tart fent az érintett nemzetiségi önkormányzattal, szervezettel.
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.
- Az óvónő, ha szükséges jelezi problémáit a gyermek és ifjúságvédelmi felelős felé.
- Az óvoda támogatási szabályzata alapján az arra rászoruló családok támogatást kapnak.
- A szülők önkéntes segítségét elfogadjuk /varrás, festés, asztalos munka/.
- Nyílt héten a szülőknek lehetőséget biztosítunk az óvodai életbe való betekintésre.
- Közös programok, ünnepek megszervezésével lehetőséget teremtünk a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére.

Formái:

Szülői értekezleten, fogadóórán megbeszéljük az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb feladatokat, programokat, problémákat.

- Fogadóórák:
Előzetes szülői bejelentkezés esetén a csoport óvónői hétfőnként 16³⁰ h – 17⁰⁰ h-ig tartanak fogadóórát.
- Szülői értekezlet:
5-7 évesek szüleinek évente 3 x (szeptember, január és május hónapban)
2,5-5 évesek szüleinek évente 2 x (szeptember és május hónapban)

Továbbfejlesztés lehetőségei:

- Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakítása, ahol a felnőttek és a gyermekek együtt végzett tevékenységei is hozzájárulnak az örömteli érzelmek kifejezéséhez.
- Törekszünk arra, hogy a csoportok szülői értekezletein még többen vegyenek részt.
- A szülők véleményének, igényének előzetes felmérése alapján egy-egy nevelési, pszichológiai témájú kérdésben közös szülői értekezletet szervezünk.
- Igyekszünk a szülőkhöz felkelteni a fogadóórák iránti érdeklődést, ugyanis itt kaphatnak személyre szabott véleményt, értékelést gyermekeikről. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget az információk cseréjére.

Óvoda - Szülői közösség /SZK/ kapcsolata:

Az óvoda, az SZK. és a család kölcsönös kapcsolatban állnak egymással. A nevelőtestület minden lényeges kérdésben, az SZMSZ-ben meghatározott módon kikéri az SZK véleményét. Az SZK tagjai tájékoztatják a családokat az őket érintő kérdésekről. Csoportjukban az óvodapedagógusok a szülők véleményének kikérése, a szülők előzetes jóváhagyása után eszközök beszerzését kérhetik. Kérjük segítségüket a jelentősebb óvodai rendezvények /Farsang, Gyereknapi, csoportkirándulások, stb./ alkalmával.

Az óvodapedagógusok a szülőkkel együtt közreműködnek olyan bábelőadások létrehozásában, amelyek fontos kiegészítő szerepet töltenek be óvodásaink bábos nevelésében és egyben példa értékűek a szülő-gyermek kapcsolat tartalmasabbá tételében. Az óvodai ünnepek alkalmával előadott bábdarabok előadását megelőző sokrétű műhelymunkálatokba széles körben bevonjuk a szülőket /pl. díszletek, kellékek készítése, világítás stb./.

Óvoda- Munkaközösség:

Óvodánkban a pedagógusok szakmai munkaközösségeket hoztak létre, vezetőjüket az óvoda igazgatója bízza meg a munkaközösség kezdeményezése alapján. A munkaközösség részt vesz az óvoda szakmai munkájának irányításában, tervezésében, szervezésében és ellenőrzésében. Összegző véleménye figyelembe vehető a pedagógus minősítési eljárásában.

A szakmai munkaközösség – az SZMSZ-ben meghatározottak szerint – gondoskodik a pedagógus munkakörben foglalkoztatottak nevelő-oktató munkájának szakmai segítéséről. A szakmai munkaközösséget munkaközösség-vezető irányítja, akit a munkaközösség véleményének kikérésével az intézményvezető bíz meg legfeljebb öt évre.

Két munkaközösség működik az intézményünkben, amelyek a Pedagógiai Programunk megvalósításához nyújtanak gyakorlati, módszertani segítséget.

Óvoda – Érdekképviselés:

A munkavállalói érdekképviseléssel az óvoda vezetője együttműködik az SZMSZ-ben meghatározott módon.

Óvoda - Fenntartó kapcsolata:

A Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése által hozott rendeleteket figyelemmel kísérjük, a szabályozás szerint járunk el. Intézményünk fenntartója felé irányuló kötelezettségeinek eleget teszünk, a jó kapcsolat kialakítására törekszünk.

Óvoda – Hungast Holding ZRT

A Hungast Holding ZRT. korszerű étkezést nyújt gyermekeinknek.

Óvoda - Társintézmények kapcsolata:

Óvoda - Bölcsőde kapcsolata:

A kapcsolattartásban fontosnak tartjuk a kölcsönös nyitottságot és folyamatosságot. A bölcsődés gyerekeket meghívjuk nagyobb rendezvényeinkre /Húsvét, Gyermeknap/. A 6-7 évesek gyerekekkel ajándékot készítünk számukra.

Óvoda - Iskola kapcsolata

A zavartalan átmenet érdekében felvesszük a kapcsolatot a közelünkben lévő általános iskolákkal. Kölcsönösen látogatjuk egymás intézményeit. Az óvodapedagógusok és a 5-7 évesek tanórákat látogatnak az első osztályokban.

A nyílt hét alkalmával a leendő első osztályos tanítónőket meghívjuk óvodánkba, ahol megismerkedhetnek a 5-7 évesekkel és az óvodai foglalkozásokkal. Rendszeres kapcsolattartással segítjük az óvodából iskolába való átmenetet. Az iskolák rendszeresen meghívják óvodásainkat ünnepi előadásaikra. A gyermekek iskolai beilleszkedését, továbbfejlődését figyelemmel kísérjük.

Óvoda - Közművelődési intézmények kapcsolata:

Az óvodásaink rendszeresen látogatják a város közművelődési intézményeit. A Mesebolt Bábszínház, AGORA - Művelődési és Sportház, a Savaria Szimfonikus Zenekar, városunk múzeumainak rendezvényein részt vesznek óvodásaink. Törekszünk a kölcsönös bizalom kialakítására, egymás munkájának megismerésére és megbecsülésére.

Óvoda - Segítők kapcsolata:

A Pedagógiai Szakszolgálat részéről fejlesztő pedagógus segíti felzárkóztatni az arra rászoruló gyerekeket.

A logopédiai kezelésre kiszűrt óvodásokat helyben, a logopédiai szobában fogadja a logopédus.

Az SNI gyermekek fejlesztését gyógypedagógus segíti.

Az egészségügyi ellátás keretében a védőnő rendszeres tisztasági szűrést végez, a gyermekorvos rendkívüli esetben (pl. járvány, baleset) látogatja óvodánkat.

Óvodásaink fogászati vizsgálaton vesznek részt.

Rendszeres a kapcsolattartásunk Gyermejkölési Szolgálattal, a Vas Vármegyei Megyei Pedagógiai Szakszolgálattal a közösen ellátott gyermekek érdekében.

Óvodai szociális segítő tevékenység:

Jogszabályi háttér: a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermejkölési, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek személyi szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.)NM rendelet.

A szolgáltatás célja: a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munkaeszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak.

Észlelő jelzőrendszer: a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a nevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 129.§(2) bekezdése szerint közreműködünk a gyermek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében. Ennek során együttműködünk a gyermejkölési szolgálattal, a gyermek jogi képviselőjével, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1 Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzetársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermekek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész

személyiséget fejlesztő élményt adó tevékenységgé. Az óvodai környezetben előtérbe helyezzük a szabad játék érvényesülését. Napirendünkben a játék kiemelt jelentőséggel bír.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is. A semmi mással nem helyettesíthető játék, a szabad cselekvések sorozata. Szabad akaratból, azaz külső kényszerítő körülmények nélkül jöhet csak létre.

Nem produktív. Nem az eredmény, a teljesítmény, a végtermék fontos, hanem maga a folyamat. A játék valóságszerű, de nem valóságos. A valóságból származó élménymaradványokon, tapasztaláselemeken alapszik. A játékre nem érvényesek a valóság idő- és térbeli korlátai. A játék kitűnő talaja a kulcskompetenciák fejlesztésének, általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek. A játékban kiélheti, kipróbálhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit. A környező világról a játékon keresztül szerzi a legtöbb ismeretet a gyermek. A játék integrált részének tekintjük a bábót, ezért részletes kifejezését lásd: Bábpedagógia c. fejezetben.

Feladataink:

- Megteremtjük azokat a feltételeket, tényezőket, amelyek hatással vannak a játékra, amelytől függ a játék: a játékhoz szükséges helyet és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokat, eszközöket.
- A napirenden belül biztosítjuk a megfelelő csoportléghőkört, elegendő időt, helyet, eszközöket, és élményszerzési lehetőségeket a különböző játékformákhoz, a gyakorlójátékhoz, a szimbolikus játékhoz, konstruáló játékhoz, a szabályjátékhoz a csoportszobában és a szabadban is. Bővítjük a gyermekek világról szerzett új ismereteit, tapasztalatait, és alakítjuk az élményeket kísérő pozitív érzelmeket.
- Tudatos jelenlétünkkel, szükség és igény szerinti együtt játszassal segítjük elő az élményszerű, elmélyült játék kibontakozását és biztosítjuk mindezek feltételeit. Mindezt feltételteremtő tevékenység mellett a szükség és igény szerinti együtt játszassal, támogató, serkentő, ösztönző magatartással, indirekt reakcióival érjük el.
- A játék személyiségfejlesztő hatására építünk a különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni személyiségformálásánál.

- Az óvodánkban előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentősége óvodánk napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is megmutatkozik.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat megvalósíthassák a játékban.
- Ötleteinkkel, élményszerzési lehetőségekkel, helyzetek teremtetésével elősegítjük, hogy fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhassanak, kulcskompetenciáik fejlődhessenek.
- Játékidőben lehetőséget adunk a gyermekeknek arra, hogy saját környezetükből szerzett élményeik, szándékaik, elképzeléseik szerint bábozhassanak.
- Lehetővé tesszük a magyar, a kisebbségi és a migráns családok népi játékainak megismerését, a multikulturális integrációt.

A gyermek tevékenysége:

Gyakorló játék kiindulópontja a véletlen mozgásból, tevékenységből fakadó siker, ami újra és újra ismételésre készíti a gyermeket. Lényege valamilyen újszerű cselekvés ismételtetése, amely nagy örömet, élvezetet jelent.

Szerepjáték az óvodáskorban leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta, amely a gyakorló játék keretei között bontakozik ki. A gyermekek szerepjátékukban felhasználják ismereteiket. A játék motivációja a szerepnek megfelelő és a képzelet segítségével létrehozott játékhelyzettel való azonosulás. A játék témája, tartalma és tartóssága a három év alatt nagy fejlődésen megy át.

A szimbolikus szerepjátékhoz kapcsolódó tevékenységek:

Barkácsolás: Játékidőben az óvodapedagógus segítségével különböző anyagokból, különböző technikák felhasználásával játékeszközöket hoznak létre.

Dramatizálás: A gyermekek irodalmi élményeiket szabadon választott, kötetlen módon jelenítik meg. Feltétele, hogy az irodalmi alkotások megragadják a gyermekeket, közel kerüljenek hozzájuk és bármely helyzetben előhívhatók legyenek.

Építő, konstruáló játék: Jellemzője, hogy a gyermekek kockákból és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, és egyéb tárgyakat hoznak létre.

Szabályjáték: A szabályok határozzák meg a játéktevékenység megkezdésének módját, menetét, befejezését vagy egy-egy szakaszának lezárását. A játékban a gyermeknek a saját csoportja érdekeit

tanácsos szem előtt tartani, és küzdeni kell a győzelemért. A szabályjátékban a gyermekek önállósága a szabály önkéntes vállalásában fejeződik ki.

Drámajátéknak nevezzük azokat a játékos emberi megnyilvánulásokat, amelyekben a dramatikus folyamat jellegzetes elemei lelhetők fel.

Kifejezési formája a megjelenítés, az utánzás; megjelenési módja: a felidézett vagy éppen megnyilvánuló társas kölcsönhatás, az interakció; eszköze: az emberi és zenei hang, az adott nyelv, a test, a tér és az idő; tartószervezete: a szervezett emberi cselekvés.

Célja az emberépítés, feladata a személyiségformálás, a kapcsolatfelvétel, a kapcsolattartás, a közlés megkönnyítése. A drámajáték gazdagítja az óvodapedagógus nevelő munkáját, színesebbé, intenzívebbé teszi azt.

A fejlődés jellemzői:

Gyakorló játék 2,5-4 éves korban: A hangok, szótagok, szavak, esetleg rövid mondatok és dallamok, a halandzsa játékos szabály szerinti ismétlés útján válnak játékká. A ritmus és a hozzá kapcsolódó mozgás a lényeges. A tevékenységhez kapcsolódó beszéd már 3-4 éves korban is háttérbe szoríthatja a hang és a beszéd játékos gyakorlását. A gyermekek a játékos mozgást mindig ugyanabban a formában, ugyanolyan szabályok szerint ismétlik, ezekhez a szabályokhoz ragaszkodnak. Máskor a gyerekek játékszereket és eszközöket rakosgatnak valamilyen maguk alkotta játékszabály szerint.

A gyakorló játék 5-7 éves korban: Tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyermek a fejlődésben lemaradt, vagy amikor egy új játékszer, eszköz használatát nem ismerik. A konstrukciós és szerepjáték elemeiként is jelentkezik.

Szerepjáték 2,5-4 éves korban: Elsajátítják, és már betartják a játékszerekkel és az együtt játszassal kapcsolatos elemi szabályokat. Képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak, amelyekben a résztvevők különböző jellegzetes műveleteket végeznek, különböző szerepeket töltenek be.

4-5 éves korban: Tartósan kialakul a kisebb - nagyobb csoportokban való együtt játszás igénye. Játékukban képesek újraalkotni a környezetük egyszerűbb jelenségeit. Jellemző a szerephez való kötődés, cselekvéseiket képesek összehangolni, szükséges játékokat kiválasztani.

5-7 éves korban: Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről. Vállalják a kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is. Tudnak vezetni és játszótársaikhoz alkalmazkodni.

Létrehoznak játékhelyzeteket, amelyekben tapasztalataikat érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait. Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóak a játék előzetes közös tervezésben, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában. A játszócsoporthoz tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Építő, konstruáló játék

2,5-4 éves korban: Gyakran bonyolult építményeket alkotnak a gyerekek, de ezeket megismételni nem tudják.

5-7 éves korban: A konstruáló, építő játékelemekből játékszereket is tudnak készíteni a gyerekek. A konstruálás fejlettebb fokán a gyerekek mind igényesebbé válnak alkotásaikkal szemben. A fejlődést egyaránt jelzi a bonyolultabb alkotások létrehozása, az eredményességre törekvés, a választott, elképzelt modell egyre pontosabb megközelítésének igénye, a bonyolultabb játékelemek biztos kezelése, a szerepjátékkal való sokoldalú kapcsolat. Az óvodáskor végén alkotásaikat már önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre, és képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is.

Szabályjáték

2,5-4 évesek: A mozgásszükségletüket elégítik ki, egyszerűek és közel állnak a gyerekekhez. Nincs különösebb kötöttség, és nem szükséges hozzá az egész csoporttal való együttműködés.

4-5 évesek: A győzelem elérése érdekében a gyerekek egyéni kívánságaikat egyeztetik a társaik érdekében, közösen öröködnék a szabályok betartása felett.

5-7 évesek: Nagyobb ügyességet, szellemi erőfeszítést, bonyolultabb szabályjátékokat örömmel játszásk. Egymást a szabályok betartására figyelmeztetik, az egészséges versengés is jelen van. Soha nem csaphat át az egymással szembeni negatív érzelmek kifejezésére.

Nevelési alapelvek:

- Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni, egymástól eltérő fejlettségi szintjét, aktivitását, érdeklődésük különbözőségeit.
- Lehetőleg indirekt módon irányítjuk a játékot.

- Fokozzuk a gyermekek játékkedvét, segítjük a szabad játék kibontakozását korcsoportonként és egyénenként differenciáltan.
- Buzdítjuk, bátorítjuk a gyerekeket arra, hogy a felmerülő problémák megoldását maguk találják meg.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

Legfontosabb kapcsolata a játéknak az értékorientált közösségi neveléssel van. Hiszen a játék során sajátítja el a gyermek a társadalmi beilleszkedés alapjait, általa kap segítő modelleket az emberek megismeréséhez és gyakorolhatja azokat. Fejleszti a gyermek nyelvi kommunikációját, szoros kapcsolatban áll az anyanyelvi neveléssel.

A játék során szerzi a gyermek a legtöbb tapasztalatot a társadalmi és természeti környezetéről, és játékában tükröződnek élményei, meglévő ismeretei.

6.2 Bábpedagógia

Egész óvodai életünket áthatja. A bábjáték komplexitása miatt nagyon alkalmas eszköz és módszer pedagógia célkitűzéseinek megvalósítására. Elsősorban játék, tehát a gyermek számára öröm, melyhez érzelmileg kötődik. Így játékos módon sajátít el ismereteket, teremt kapcsolatot a világgal, a közeli és távoli környezettel, s élményeit, benyomásait játékosan dolgozza fel. Esztétikai hatású, így alkalmas eszköze a vizuális nevelésnek. Egyrészt látvány, másrészt mozgó figura. A benne rejlő mozgási lehetőség cselekvésre, tevékenységre inspirálja a gyermekeket.

A bábjáték sokrétűsége egy időben fejt ki hatást a gyermek értelmére, érzelmeire, ízlésére - mivel együttes tevékenység -, így a gyermek szocializációját is elősegíti.

Következtethetünk a gyermek képességeire, értelmi szintjére, ezért az iskolaérettségi vizsgálatokhoz is alkalmasak a bábjátékos módszerek.

Feladataink:

- Gondoskodunk arról, hogy a gyerekek színvonalas bábszínházi élményhez jussanak. A szombathelyi Mesebolt Bábszínház nyújtotta lehetőségeket kihasználjuk.
- Saját bábozásban törekszünk a színes, megragadó, a gyermeki érdeklődést felkeltő bábjátékokra, amely kedvet ébreszt a gyermekekben a bábozáshoz és utánzásra ösztönzi őket.
- A legrövidebb jelenetekben is szem előtt tartjuk a bábjáték alapvető követelményeit: a megfelelő mozgást, szerepátélést, hangkiadást.

- Élünk a báb, érdeklődést felkeltő hatásával. Kihasználjuk azt a lehetőséget, hogy a bábu érzelmi kapcsolatot teremtő eszköz az óvónő kezében.
- Bábelőadásaink témájául felhasználjuk a népmeséket, dalokat, verseket, kis elbeszéléseket.
- Lehetőséget adunk a gyermekeknek arra, hogy saját környezetükből szerzett élményeik alapján elképzeléseik, szándékaik szerint bábozzanak.
- Kialakítjuk a nyugodt légkört a gyerekek bábozásához úgy, hogy önállóságukat kibontakoztathassák.
- Úgy rendezzük be a csoportszobát, hogy kényelmes, védett hely legyen a paraván mögötti bábozáshoz, ugyanakkor mozgatható, változtatható is legyen, hogy azt a gyerekek maguk is megszervezhessék csoportban vagy az udvaron.
- Elegendő időt biztosítunk a bábozáshoz.
- Gondoskodunk a bábjátékhoz szükséges alapkészletről, amit folyamatosan bővítünk. Fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy a bábok az esztétikai követelményeknek megfeleljenek. Többfajta bábbal ismertetjük meg a gyerekeket.
- A gyerekeknek lehetőséget adunk arra, hogy ők maguk is készíthessenek bábokat, díszleteket és berendezhessék a színpadot.
- Arra törekszünk, hogy az óvodapedagógus legyen példa a gyermekek bábkészítési kedvének kibontakoztatásában.
- Megtanítjuk a gyermekeket a helyes bábmozgatásra, a különböző fajtájú bábok esetében.
- Az év folyamán összegyűlt tapasztalatok alapján megszervezzük, hogy a gyerekek bábozhassanak a szülőknek, más csoportbeli társaiknak, hogy szereplési vágyuk alkotói tevékenységgel párosuljon.
- Kihasználjuk a báb személyiségfejlesztő hatását, így a többoldalú, sokrétű tevékenységek által alakul, fejlődik a társakkal és a felnőttekkel való kapcsolatteremtés képessége.
- Alkalmazzuk a báb pedagógus és gyermek, gyermek és gyermek közötti hierarchikus viszonyok feloldására, magatartászavarok enyhítésére.
- Használjuk:
 - a gyermek egyéni fejlettségének és a csoport értelmi és neveltségi szintjének méréséhez,
 - felzárkóztatáshoz, egyéni differenciált fejlesztéshez pl. beszédjavításhoz, beszédfejlesztéshez,
 - esztétikai, irodalmi, vizuális, zenei nevelésben az erkölcsi esztétikai tartalmak mélyebb megértéséhez,
 - a fejlesztés tartalmi eszközei megvalósításában a módszerek a színesítéséhez.

A gyermek tevékenységei:

- A bábu holt anyagból életre keltett "lény", amivel a gyermek tökéletesen azonosul. Így a kezére húzott bábu nem tőle független, hanem vele azonos személy.
- Az a tudat, hogy a kívülállók nem őt, hanem a bábót látják, arra figyelnek, feloldódnak esetleges gátlásai. A gyermek, a bábút beszélgetve, a kitárulkozás örömeivel mondja el vágyait, sérelmeit, szorongásait, egyéni törekvéseit, élményeit, s szubjektív véleményét az őt körülvevő világról.
- A bábuval azonosult, mintegy mögé rejtőzött gyermeket a játék bátrabbá teszi, önbizalmát felfokozza és olykor a szokásoktól eltérő magatartásra készíti.
- A bábjáték érzelmi úton vezeti be a gyermeket az esztétikai élmények világába, miközben számos lehetőséget nyújt kreativitásának kibontakoztatására.
- A bábbal a gyermek szerepeket él át. Szóval, énekkel, mozgással érzéseket, ismereteket ábrázol. Így a bábjáték segíti a művészi átélést, és ennek során a gyermek megízleli a katarzis élményét is.
- Mindezekon kívül a bábok, kellékek elkészítésével az esztétikai hatás még komplexebbé válik.
- A bábjáték során, a gyermek szabadon szárnyaltatja képzeletét. Játékának alapja a reális élet, amit elképzeléseivel sző át.
- A gyermek beleéli magát a bábjátékba és így számos megfigyelését, tapasztalatát kifejezésre juttatja.
- A bábozással járó sokirányú tevékenység számtalan készség kialakulását, fejlesztését segíti elő.
- A báb esztétikai jellegéből adódik az a sajátossága, aminek segítségével a tárgyi és erkölcsi világ kimeríthetetlen szépségét hozza közel a gyermekhez. Amit olykor szavakkal hiába próbálnánk megértetni, azt bábozás alkalmával, a művészet nyelvére lefordítva, úgy érteti meg a gyermekkel, hogy előtte a legelvontabb fogalom is világossá válik.
- A bábjáték nem alkalmi vagy időszakonkénti szórakozás gyermekeink életében, sem pusztán nevelési-oktatási módszer, hanem sajátos hatású játék az óvodánk mindennapi életében.

A fejlődés jellemzői:

2,5-4 évesek: Ismerik a bábjátékot, élményeik vannak róla. Kialakul a vágy a bábjáték iránt. Rövid, kötött szöveget, dalt tudnak előadni. Az óvónő játékának egy-egy mozzanatát utánozzák. Rögtönzött bábok készítésénél segítenek az óvónőnek.

4-5 évesek: Tudják használni a gyűszűbábót, botbábót, de próbálkoznak a kezükre méretezett kesztyűbábbal is. Ismerkednek a báb mozgásával, hogyan és mire képes. Vállalkoznak dramatizálható

énekek, párbeszédes vers, jelenet eljátszására. A mesék egy-egy mozzanatát kötetlen szöveggel eljátszzák. Elindul az összehangolt játék, az egymáshoz való alkalmazkodás, a figyelem megosztása, a térbeli orientálódás, a bátor és kifejező szövegmondás. Próbálkoznak maguk is különböző anyagokból egyszerű bábokat készíteni az óvónő segítségével, irányításával.

5-7 évesek: Jól tájékozódnak a színpad terében, a játékra kihasználják az egész teret, összehangolják a szövegmondást, és jó tempóban játszanak kis gyakorlás után. Egyszerű tánc-koreográfiát is képesek megtanulni, ritmikusan mozognak. Élvezik a begyakorolt játékot és magát a szereplést is. A gyerekek már szépen és folyamatosan mondanak meséket, e képességük érvényesül a mese, történetek eljátszásában is. Kitalálnak jeleneteket, amiket el is játszanak. Elkészítik a bábokat, vagy a meglévőket össze tudják válogatni, felhasználják bábjátékukhoz. Bábkészítésnél felfedezik az arc kialakítása során a különböző kifejezéseket és megnevezik azt /pl. sír, nevet/. A színpadkép egy-egy díszletét is el tudják készíteni a maguk kifejezési módján az óvónő irányításával, pl. házat, fát, felhőt, napot stb.

Nevelési alapelvek:

- Széles körben, a lehető legtöbb helyzetben használjuk fel, alkalmazzuk a bábot a nevelési folyamatban.
- Segítjük a gyerekek önállóságát kezdeményező-készségének a kibontakozását. Biztatjuk őket az egyéni ötleteik megvalósításában.
- Ösztönözzük az önálló ötleteket, a szabad variációkat a bábjátékban éppúgy, mint a bábkészítésben.
- Ügyelünk arra, hogy a bábjáték szövegét rögtönözhető és változtatható legyen a gyerekek kedvére.
- Elősegítjük minden gyermeknek a megnyilvánulási lehetőséget, amelyben jól megfigyelhetők, érzékelhetők a gyerekek közötti különbségek.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

A bábjáték komplexitása miatt valamennyi nevelési területtel kapcsolatban van. Elsőként a játékot kell említeni, hiszen a báb a játék integráns része, amin keresztül a gyermek egész személyiségét alakítjuk.

Az anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósítására, a nyelvi kommunikációs képességek fejlesztésére éppúgy alkalmas, mint az esztétikai nevelés személyiségfejlesztő hatásának erősítésére vagy a szocializáció kialakítására.

6.3 Verselés, mesélés

A többnyire mozgással is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermekek érzelmi biztonságához, és anyanyelvi fejlődéséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, amely elősegíti az olvasóvá válás folyamatát. Ritmusokkal, a mozdulatok és szavak összhangjával a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodában a 2,5–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A pedagógus tudatos, gyermekközpontú, a gyermek korosztályának és egyéni fejlettségének megfelelő szintű meseválasztást alkalmaz.

Az óvodai verselés, mesélés célja az irodalom megszerettetése, az olvasóvá való nevelés előkészítése, az érzelmi, morális, szociális kompetenciák fejlesztése.

Lényeges, hogy csak nyelvilag tiszta és értékes mesét, verset halljanak tőlünk a gyermekek.

A mese az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, az élıszavas mese pedig különösen alkalmas a gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítı, átlelıkesítı szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélıvel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belsı képvilágot jelenít meg. A belsı képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak és rítusainak kialakítása támogatja a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Feladataink:

- Az óvodapedagógus mindennapos mesélése, mondókázása és verselése élményt ad a gyermek számára, mert ez a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- Folyamatosan bővítjük mese és verses gyűjteményünket.
- Figyelembe vesszük a gyermekcsoport összetételét, megismerkedünk más nemzetiségek és népek gyermekirodalmával. Kiemelt figyelmet fordítunk a csoporton belüli más nemzetiségű gyermekekre.
- Felhasználunk gyermekmondókákat, felnőttek játékos mondókáit a gyermekek szórakoztatására /pl. altatók, tapsoltatók, táncoltatók, lovagoltatók, hintáztatók, sétáltatók stb./, népi gyermekjátékokat, rigmusokat /naphívogatók, esőüdvözlő, állat- és növénycsúfolók, madárköszöntők, babonázók, kiszámolók stb./ Ezek előhívhatóak az odaillő helyzetekben.
- Lehetőleg élő szóval, könyv nélkül mesélünk.
- A verseket mindig egészében, a sajátos ritmussal, dallammal és hangzóvilággal közvetítjük a gyermekek felé.
- A mesélésnek, verselésnek megszokott tere és ideje van /pl. tízórai után közös mesehallgatás, ebéd utáni pihenés előtt, mesepárna, stb./.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek kézbe vegyék, nézegessék a csoportszobai könyveket, amelyben kedves meséjük, versük található.
- Lehetőségük van a gyermekeknek a mese-, és versélményeik feldolgozására bábparaván mögött vagy nélküle, bábozással, dramatizálással. Megfelelő eszközt, helyet, időt biztosítunk a tevékenység folytatására a nap bármely szakában.
- Figyelembe vesszük, hogy a gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A gyermek tevékenységei:

- A gyermekek szívesen hallgatnak mesét, verset, maguk és társaik szórakoztatására.
- Bekapcsolódnak a közös verselésbe, mondókázásba, rigmusok mondogatásába.
- Beépítik játékukba az aktuális szólásokat, mondásokat, mesei fordulatokat.
- Mese-, és versélményeiket bábok segítségével élik újra.
- Részt vesznek dramatikus játékokban, felelevenítik, a mesei élményeiket, megjelenítik ábrázoló tevékenységükben.
- Igénybe veszik a mesesarok kínálta lehetőségeket, gyermekkönyveket nézegetnek, vigyáznak azokra.

- Ismerkednek a könyvkölcsönzés szabályaival, igénybe veszik az óvoda könyvtárát is.
- Kitalálnak saját meséket, hangicsálnak, verselnek önállóan.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondanak, használják a mesei fordulatokat.
- Folyamatosan tudnak mesélni, akár kitalált, akár ismert mesét.
- Várják, kéri a mesemondást, figyelmesen végighallgatják.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, figyelmük tartós, viselkedésükön, tekintetükön látszanak a belső képzeleti képek megjelenésének jegyei.
- Van néhány kedves versük, mondókájuk, meséjük, mesehősük.
- Szeretnek bábozni, önállóan szerveznek előadást önmaguk és társaik szórakoztatására.
- A mesés és verses könyveket önállóan nézegetik, beszélnek róla, kéri a felnőttet felolvasásra.
- Eligazodnak könyveik között, vigyáznak azokra.
- Képek alapján megismerik kedves meséjüket, versüket. Mímelik az olvasást.

Nevelési alapelvek:

- Figyelembe vesszük, hogy más és más irodalmi ismeretekkel rendelkeznek a gyerekek, érdeklődési körük is eltérő.
- Megismerjük más népek kultúráját és irodalmi alkotásait.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy az irodalmi élményt feldolgozzák a gyerekek bábozással, dramatizálással.
- Fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy anyanyelvi kultúránk példaértékű a gyermekek számára.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

A legszorosabb kapcsolata az anyanyelvi neveléssel van, annak egyik területe, a beszéd, a kommunikáció, az anyanyelv használatának egyik eszköze.

A rajzolással, festéssel, mintázással, építéssel, képalakítással, a kézi munkával, való kapcsolata is igen szoros. E tevékenységek közben jeleníti meg a gyermek azokat a belső képeket, hangulatokat, színeket, amelyek a verselési, mesélési élmény hatására alakulnak ki benne. Eszközöket készít a barkácsolás, kézi munka során a bábozáshoz, dramatizáláshoz. Játéka közben használja az odaillő szólásokat, fordulatokat, amiket mesélés és verselés során hall. Mozgásos játékában ismételteti a népi mondókákat, sétáltatókat, táncoltatókat, stb. A beleélés, az életre keltés, bábbal való azonosulás a bábjáték legjellemzőbb sajátossága. A báb megelevenedése a játékban az a csodás elem, amely a

gyermeket elvezeti a sajátos gondolkodásnak megfelelő jelképes világba, ahol a fantáziájának csapongását nem korlátozzák a valóság határai.

6.4 Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodai zenei nevelésünk célja a zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség és a zenei anyanyelv magalapozása.

A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, ezzel formáljuk zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Megszerettetjük az éneklést, az énekes játékokat, népdalokat, gyermek-, néptáncokat, népi játékokat, hagyományokat.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzetinevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Fejlesztjük a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját, és szoktatjuk őket a szép, tiszta éneklésre.

Feladataink:

- Naponta többször kezdeményezünk közös éneklést, mozgásos - énekes játékokat. Elősegítjük, hogy a mindennapos éneklés, zenélés a gyermekek mindennapos tevékenységének részévé váljon, a felnőtt minta spontán utánzásával.
- Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során felfedeztetjük a gyermekekkel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- A gyermekeket az óvodai nevelés egész folyamatában énekléssel, zenehallgatással élményhez juttatjuk. Érdeklődésüket felkeltve, formáljuk zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Megismertetjük és megszerettetjük a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat, népdalokat, gyermek-, néptáncokat, népi játékokat, hagyományokat. Figyelünk a szép, tiszta éneklésre.
- Az énekes népi játékokkal és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal segítjük az óvodás gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásnak kialakítását.
- Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósításával megalapozzuk és elősegítjük a zenei anyanyelv kialakulását.

- Minél több lehetőséget teremtünk a meghitt éneklésre, zenei élmény hatására kialakuló örömteli érzelmi kapcsolatra.
- Biztosítjuk a zeneművek hallgatásának mozgással, festéssel összekapcsolt élményszerző módját.
- Az anyag kiválasztásánál ügyelünk a zeneesztétikai követelményekre. Folyamatosan bővítjük zenei repertoárunkat a népi és az igényesen válogatott klasszikus és kortárs művészeti alkotásokkal.
- Fontos a kifogástalan, tiszta, érthető előadás.
- Legalább egy, az óvodában használatos hangszereken /furulya, xilofon, ütőhangszerek, gitár stb. játszunk/. A mindennapi gyakorlatban szívesen használjuk ezeket.
- Kihhasználjuk a bábjáték kínálta lehetőségeket a zenei fogalmak megértéséhez /magas, mély, lassú-gyors/.
- Elegendő helyet, eszközt biztosítunk a gyermekek spontán zenei produkcióihoz.
- Építünk a gyermekek meglévő, spontán szerzett zenei tapasztalataira, a gyermekek eltérő zenei adottságaira.
- A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a csoportba járó gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

A gyermek tevékenységei:

- A gyermekek szívesen hallgatnak zenét, különösen népzene, bekapcsolódnak a népi játékokba, néptáncba, közös éneklésbe, zenélésbe.
- Örömmel játszanak énekes játékokat, gyermek-, néptáncokat, népi játékokat önállóan is kezdeményeznek, alkalmazzák játékaikban a zenei ismereteiket.
- Bábok, hangszerek, kiegészítő eszközök használatával dolgozzák fel zenei élményeiket.
- Énekelnek spontán módon, kitalálnak saját maguknak, társaiknak zenét.
- Zeneművek hatására spontán mozgásokat végeznek, festenek, kifejezésre juttatják érzéseiket.
- Zenehallgatások alkalmával figyelmesen hallgatják az óvónő /vagy más/ által előadott zeneművet.
- Ismerkednek a gyermekek által használható hangszerekkel /síp, ütőhangszerek stb./. Ismerkednek a hangszerek fajtáival /húros, fúvós, ütős/.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Játék közben reprodukálják a megszerzett zenei ismereteiket.
- Szívesen énekelgetnek, játszanak gyermekjátékokat, népi játékokat, táncolnak gyermek-, néptáncokat. Önállóan is kezdeményezik ezeket.
- Törekednek a tiszta éneklésre, az egyszerű játékos mozgások egyöntetű, esztétikus végzésére.
- Van néhány kedves daluk, mondókájuk, énekes játékuk. Ismernek gyermekek által használt hangszereket, ismerik a hangszerek fajtáit.
- Szívesen hallgatnak zenét, hangszeres előadást, kéri is a felnőtteket zenélésre, éneklésre.
- Ismerik a magyar és a nemzetiségüknek megfelelő zenei kultúra alapjait.
- Felismerik a hangmagasságbeli, hangszínbeli, dinamikai különbségeket, éneklésükben, zenélésükben használni is tudják ezeket a formai eszközöket.
- Ráismernek a dalokra dúdolásról, hangszerjátékról, belső motívumaikról, felismerik egymás hangját énekes játékok közben. Visszatapsolnak /kopognak, dobognak stb./ rövid ritmusmotívumokat, visszaénekelnek dallamrészeket.
- Követni tudják magukban a dallamot, érzékelik egy-egy motívum hosszát.
- Zenei kreativitásuk olyan fejlett, hogy önállóan hoznak létre zenei egységeket.

Nevelési alapelvek:

- Érvényesítjük a zenei anyag kiválasztásánál az esztétikai szempontokat.
- Törekszünk a szép, tiszta éneklésre, a művészi értékű előadásra. Zenei kultúránk legyen példaértékű.
- Figyelembe vesszük a gyermekek eltérő zenei adottságait, spontán szerzett zenei tapasztalatait, eltérő zenei kultúráját.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

A zenei nevelés az anyanyelvi neveléssel alapvető és átfogó kapcsolatot mutat. A magyar nyelv zeneisége, ritmusa, dallama szorosan összefonódik a magyar zenei kultúrával.

A gondozással is szoros kapcsolatban áll a zenei nevelés, az érzelmi kötődés, a meghitt, bensőséges együttlétnek nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermek biztonságban érezze magát, s egyre szorosabb érzelmi szál fűzze össze a felnőttel.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka a zenei élmény kifejezésének egyik eszköze.

Játékkal való kapcsolatára már a fent említettekben utaltunk, mivel a neve is jelzi, mozgásos játékok, énekes játékok alkotják az óvodai zenei nevelés alapjait.

6.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére. Ezen tevékenységekkel a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újra alkotását, megjelenítését tesszük lehetővé a gyermek számára. Célunk az örömteli cselekvés, a belső képek megjelenítése, gazdagítása.

Feladataink:

- Megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik gyermekek képi - plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény- és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.
- A gyermek tér-forma és szín képzeleinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
- A gyermekek érzelmi - értelmi képességeinek fejlesztését egyéni érettségükhöz igazodó, differenciált fejlesztéssel valósítjuk meg.
- Alkalmat teremtünk a nap bármely szakában az ábrázoló, alkotó tevékenységek gyakorlására, változatos eszközöket biztosítva.
- A gyermekeket minél több esztétikai, élményhez, és a külső világ megtapasztalásához juttatjuk.
- Megismertetjük, a gyermekeket a különböző anyagokkal, eszközökkel, azok használatával, technikai alapelemeivel és eljárásaival /rajzolás, festés, agyagozás, gyurmázás, barkácsolás, vágás, ragasztás, batikolás, bábkészítés, képalakítás, stb./.
- Elősegítjük, a gyermekek kezdeményező, kreatív magatartásának érvényre juttatását.
Megteremtjük ennek hangulati, környezeti és eszközbeli feltételeit.
- Kialakítjuk a gyermekekben az alkotás, a kreatív önkifejezés, a környezet esztétikai alakításának igényét, esztétikai élmények befogadásának képességét.

- Önképzés, továbbképzés során bővítjük művészeti ismereteinket.
- Figyelembe vesszük, hogy maga a gyermeki tevékenység, s ennek öröme a fontos.
- Előtérbe helyezzük a természetes anyagok, termékek felhasználását. Új megoldásokat keresünk, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés érdekében.

A gyermek tevékenységei:

- Örömmel rajzolnak, firkálnak, festenek, a nap folyamán bármikor, különböző eszközökkel.
- Megjelenítik belső képeiket és a zeneművek hatására keletkező benyomásaikat.
- Létrehoznak plasztikai munkákat agyagból, gyurmából, készítenek papírmását.
- Különböző technikákkal képeket alkotnak.
- Természetes anyagok, termékek felhasználásával hoznak létre alkotásokat.
- Kézi munkáznak, varrnak, díszítenek különböző játékhöz alkalmas tárgyakat.
- Építenek, rakosgatnak, sokszorosítanak különböző formákat.
- Jó megfigyelők, érzékenyek a szépre, az ízlésesre.
- Észreveszik környezetük esztétikumát, képesek megjeleníteni a magyar és a saját nemzetiségük népművészeti elemeit.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen tevékenykednek a nap folyamán bármikor az e célra kialakított helyen.
- Bátran elevenítik meg belső képeiket, hangulataikat, élményeiket a különböző technikákkal.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- Formaábrázolásuk változatos, kifejező, többnyire hangsúlyozza a megkülönböztető jegyeket.
- Emberábrázolásukban megjelennek az apró részletek /szemöldök, orr, fül, hajzat, stb./, legegyszerűbb mozgások tükröződnek.
- Megjelenítik a népművészeti elemeket, motívumokat, multikulturális tapasztalataikat.
- Önkifejezésükben egyre jobban törekednek a valósághű ábrázolásra, azok hiányai pedig serkentik a pontosabb megfigyelésre.
- Igényük van a szépre, tevékenyen részt vesznek környezetük esztétikus alakításában.

Nevelési alapelvek:

- A gyermek alkotásait értékes műalkotásnak tekintjük, őrizzük, becsüljük azokat.
- Szem előtt tartjuk a gyerekek eltérő manuális és vizuális befogadásának szintjét.

- Biztosítjuk a gyermekek számára a természet színeire, formáira, jelenségeire való rácsodálkozást.
- Lehetőséget biztosítunk a művészi rajzokkal, festményekkel, szobrokkal, épületekkel, népi alkotásokkal való ismerkedésre.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal /barkácsolás, konstruálás, építés, környezetalakítás, díszlet és bábkészítés stb./. Az alkotó tevékenység a játékra épül, annak egy fajtája.

Kapcsolatos a külső világ tevékeny megismerésével, hiszen a gyermekek megjelenítik alkotásaikban tapasztalataikat, élményeiket.

6.6 Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely,- helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel kell biztosítani a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

A spontán – a játékban azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységnek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás része a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgást az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron szervezzük.

Feladataink:

- A testi nevelés során maximális lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak, egyéni szükségleteiknek és képességeiknek megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat.
- Differenciált feladatok adásával segítjük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat.
- Lehetőleg szabad levegőn szervezzük a foglalkozást, a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazásával, s a lehető legkevesebb várakozási idővel folyamatosan mozogjanak a gyerekek.
- Építünk a mozgások elsajátításának folyamatában a gyermekek életkori sajátosságából fakadó nagy mozgásigényükre, mozgástapasztalataira és játékos kedvére.
- Heti egy alkalommal zenés mozgást szervezünk, melynek részét képezik a zenére, népzeneire végzett ritmikus mozgások, táncok.
- Tervszerűen iktatunk be nagymozgásokat. Megismertetjük a gyermekeket a speciális járásokkal, futásokkal, gimnasztikai elemekkel. Végeztetünk szergyakorlatokat, szervezünk labdával, babzsákkal, tornakarikával végezhető feladatokat, mozgásos játékokat.
- Alkalmanként lábtornát iktatunk be a lúdtalp megelőzése érdekében.
- Figyelünk arra, hogy a mozgás során végeztessünk tartásjavító gyakorlatokat.
- Lehetőleg együtt mozgunk a gyermekekkel, s mindenkor alkalmazkodunk hozzájuk.

- Minden nap szervezünk mozgást, melyek lehetőleg a nap azonos időszakában ismétlődnek, s anyagát főleg fogó és futó játékok alkotják.

A gyermek tevékenységei:

- A gyermekek szabadgyakorlatokat, szergyakorlatokat és egyensúly gyakorlatokat végeznek.
- Ismerik a kartartásokat, testhelyzeteket, kar - törzs - lábmozgásokat.
- Járnak, futnak, csúsznak, kúsznak, másznak, függeszkednek, ugranak.
- Végeznek labdagyakorlatokat, játszanak dobójátékokat.
- Szívesen vesznek részt mozgásos játékokban, szervezett és kötetlen formában.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- A gyermekek örülnek a közös mozgásnak, szeretik és igénylik azt.
- Várják a naponkénti mozgásos játékot.
- Néhány percig nyugodtan képesek alapállásban állni.
- Természetesen járnak, emelt fejjel, egyenletes mozgással.
- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebb.
- Ismerik az alapvető kar - lábtartásokat, kar - törzs - lábmozgásokat.
- Fejlődik térbeli és időbeli tájékozódó képességük.
- Mozdulásukban kitartóak, ítézőképességük gyors.
- Szívesen vesznek részt testnevelési játékokban, futó, fogó, szerepváltó stb. játékot önállóan is kezdeményeznek.
- Fejlődnek, formálódnak pszichomotoros készségeik és képességeik, finommotoros mozgáskészségeik, mozgáskoordinációjuk.
- A mozgás hatására fejlődnek értelmi képességeik.
- Fejlődnek a kondicionális képességek /különösen az erő, gyorsaság és az állóképesség, teherbíró képesség/ és a koordinációs képességek /különösen a jártasság, egyensúly, ritmus, ügyesség/.
- A rendszeres mozgás következtében szervezetük ellenállóbbá válik, egészségesebben fejlődik.
- Kialakul a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly.

Nevelési alapelvek:

- Biztosítjuk az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján.
- Figyelembe vesszük a gyermekek eltérő testi adottságait.

- Test- és mozgáskultúránk legyen megfelelő, aktív közreműködésünk sugalljon biztonságérzetet a gyermek felé és ösztönözze őket az újfajta mozgások elsajátítására.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

Szoros kapcsolatban áll a mozgás az egészséges életmódra neveléssel és az értelmi képességek fejlesztésével. A mozgás a mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a téri és időbeli tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést. Fejleszti a gyermek alkalmazkodó képességét, egész személyiségét.

6.7 A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szereztetünk a közvetlen és tágabb természeti - emberi - tárgyi környezetéről. A külső világ tevékeny megismertetése az ősmagyarok és a magyar kultúra jelképrendszere köré csoportosul (tűz, víz, levegő, föld). A környezet megismerésének tartalmát három fejlesztési téma figyelembe vételével (család, élő-élettelen világ, közösségi nevelés), a négy egymástól elkülöníthető, de a gyermek tapasztalatszerzésének irányításában elválaszthatatlan területen biztosítjuk a komplexitás jegyében:

- társadalmi környezet megismerése,
- természeti környezet megismerése,
- környezetvédelem,
- matematikai tartalmú ismeretek.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezet megismertetése során tevékenységeiben alkalmazható matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába juttatjuk a gyermeket. Felismertetjük a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakítjuk ítélőképességét, fejlesztjük tér-, sík-, és mennyiség szemléletét.

A környezetvédelem a társadalom által az ökológia létfeltételeiben okozott károsodások megelőzésére, a károk mérséklésére vagy elhárítására irányul. Eredményességéhez szükséges a környezet tényleges védelme, a környezetkultúra közvetítése, átadása. Lényeges az életmód, a gondolkodás, a viselkedésmód, a védelem, a fejlesztés, az okos és mértéktartó felhasználás.

Nevelésünk elősegíti és megalapozza a gyermekek környezettudatos magatartását, életvitelét, életmódját. Alakítjuk érzelmi viszonyulásukat, értékrendjüket. Kialakítjuk az együttműködésre, toleranciára, empátiára, másság elfogadására való képességet. Segítjük a környezetben való eligazodást, az értékek védelmét, a szülőföld, az ott élő emberek megismerését, szeretetét, tiszteletét.

Feladataink:

Társadalmi környezet megismerése

- Elősegítjük, hogy minél több élményt gyűjtsenek saját társadalmi környezetükből /család, lakóhely, óvoda környéke/. Amennyiben nincs lehetőség helyszíni ismeretszerzésre digitális tartalmakkal dolgozzuk fel az adott témát.
- Elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközt biztosítunk a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- Törekszünk arra, hogy az óvodáskor végére alakuljon ki a gyermekekben a felnőttekkel, idősekkel szembeni udvarias magatartás.
- Minél több lehetőséget biztosítunk a felnőttek munkájának megismerésére.
- Megismertetjük a gyermekekkel a vasi táj hagyományaival, népszokásaival.
- Kialakítjuk a gyermekben a szülőföld és a haza iránti szeretet érzését.
- Alkalmazzuk a bábjáték kínálta lehetőségeket.

Természeti környezet megismerése

- Az ismeretszerzésre irányuló tevékenységeket, megfigyeléseket lehetőség szerint a helyszínen szervezzük. Digitális tartalmakkal rendszerezük tudásukat.
- A gyerekek érdeklődését felhasználva minél több alkalmat biztosítunk a folyamatos egyéni megfigyelésekre, kísérletezésekre, gyűjtőmunkára.
- Lehetőséget adunk a többféle megoldás kipróbálására, gyakorlati alkalmazására.

Környezetvédelem

- Kialakítjuk a környezettudatos életvitel megalapozásához szükséges, a gyermekek életkorának megfelelő szokásrendszert, viselkedésformát, a természetes és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolatot, a környezeti problémák iránti érzékenységet és a helyes értékrendszert.
- Ismertetjük és megszerettetjük a szűkebb és tágabb környezetünket.
- Kialakítjuk a környezethez való pozitív viszonyt.
- Fokozott figyelmet fordítunk a természet szeretetére, tisztán tartására, megóvására.

Matematika tartalmú ismeretek

- Olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítunk, amelyek felkeltik a gyerekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszik lehetővé a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
Lehetőséget adunk az egyéni, cselekvő tapasztalatszerzésre, az ismeretek gyakorlati alkalmazására.
- Matematikai nevelés során figyelembe vesszük a gyerekek ötleteit, aktuális élményeit.
- Elősegítjük a minél több érzékszervvel való tapasztalást, az élmények több szempontú felidézését.

A gyermek tevékenységei:

- A gyerekek elmondják élményeiket, kérdéseket tesznek fel, elemzik a válaszokat, és eljutnak a helyes megoldáshoz.
- Séták, kirándulások alkalmával érdekes kavicsokat, csigákat, terméseket, kagylókat, magvakat gyűjtenek, ezeket játékaikban felhasználják.
- Megfigyelik az évszakok változásait, szépségeit, az időjárás változásait, növények, állatok fejlődését, közlekedési eszközöket, szabályokat.
- A csoportszobában lévő sarkot az évszakok változásainak megfelelően alakítják ki.
- Megismerik a felnőttek munkáját (pl. postás, fodrász, bolti eladó, orvos, tűzoltó, rendőr, pék, hentes) és az itt szerzett tapasztalataikat játékaikban megjelenítik.
- Rendszeresen részt vesznek a csoportszobában lévő növények gondozásában /átültetés, öntözés/.
- Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemléletük.
- Vigyáznak környezetükre, környezetük tisztaságára (nem szemetelnek, takarékoskodnak a vízzel).

- Tapasztalatokat szereznek a szelektív hulladékgyűjtésről (elem, papír, műanyag, stb.).
- Vannak ismereteik a légszennyeződés okairól, következményeiről.
- Megismerkednek a folyók tavak élővilágával, azok védelmével.
- Részt vesznek a természeti ünnepek előkészületeiben, megtartásában:

Víz napja: Március 22.

Föld napja: Április 22.

Madarak és fák napja: Május 10.

Állatok világnapja: Október 4.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A négy őselem jelképrendszeréhez tartozó ismeretekkel rendelkeznek.
- Biztonsággal eligazodnak szűkebb környezetükben.
- Ismeretekkel rendelkeznek a családról, a családi kapcsolatokról, tevékenységekről, tudják személyes adataikat.
- Vannak ismereteik a helyi szokásokról, néphagyományokról.
- Ismerik az elemi közlekedési szabályokat, közlekedési eszközöket /hajó, vonat, repülőgép/, függetlenül attól, hogy környezetükben előfordul-e vagy sem.
- Felismerik és megnevezik a színeket, színárnyalatokat.
- Ismerik a testrészeket, az érzékszerveket, ezek feladatait, védelmét, ápolását.
- Felismerik a napszakokat, különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik azoknak a jellegzetességeit, a hozzájuk kapcsolódó öltözködési szokásokat.
- Ismerik a környezetükben lévő növények és állatok legjellemzőbb tulajdonságait, csoportosítani tudják azokat.
- Vannak ismereteik a tágabb természeti környezetről (más országok növény- és állatvilágáról).
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerint sorba rendezésre, kiegészítésre, valamint különböző szempontok alapján történő válogatásra.
- Elő tudnak állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel ugyanannyit, többet, kevesebbet, tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.
- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.
- Térben való tájékozódásuk során értik és követni tudják az irányokat, értik és helyesen alkalmazzák a névutókat.
- Vigyáznak a vízre, energiára, környezetük tisztaságára.

- Védik, óvják, ápolják a környezetükben élő állatokat, növényeket, tárgyakat.
- Nem szennyezik az élővizeket.
- Megbecsülik a tiszta, jó levegőt.
- Őrzik a környezet tisztaságát.
- Ismernek néhány, a környezetvédelemmel kapcsolatos fogalmat (hulladékszelektálás, újrahasznosítás)
- Tudják, hogy az egészséges, tiszta környezetben az életminőség javul, míg a környezetszennyezés rontja azt.

Nevelési alapelvek:

- Figyelembe vesszük, hogy a gyerekek különböző ismeretekkel, tapasztalatokkal, élményekkel kerülnek az óvodába.
- Törekszünk a sokoldalú megfigyelés, tapasztalatszerzés, kísérletezés megszervezésére.
- Ösztönözzük a gyerekeket arra, hogy élményeiket elmondják, és bátran tegyék fel kérdéseiket.
- Kialakítjuk a környezettudatos magatartást.
- Bátorítjuk a gyermekeket arra, hogy önállóan is keressék az összefüggéseket.
- Szem előtt tartjuk, hogy a gyerekek egyéni matematikai tapasztalatokkal és eltérő logikai képességgel rendelkeznek.
- Törekszünk arra, hogy a problémahelyzet és a probléma megoldására irányuló tevékenység önmaga is motiváljon.
- Ösztönözzük a gyermeket, hogy önállóan is keressék a logikai összefüggéseket.
- Törekszünk a sokoldalú megfigyelés, matematikai tapasztalatszerzés megszervezésére.
- Vigyáznak a vízre, energiára, környezetük tisztaságára.
- Védik, óvják, ápolják a környezetükben élő állatokat, növényeket, tárgyakat.
- Nem szennyezik az élővizeket.
- Megbecsülik a tiszta, jó levegőt.
- Őrzik a környezet tisztaságát.
- Ismernek néhány, a környezetvédelemmel kapcsolatos fogalmat (hulladékszelektálás, újrahasznosítás)
- Tudják, hogy az egészséges, tiszta környezetben az életminőség javul, míg a környezetszennyezés rontja azt.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

A környezeti neveléshez integrálódik valamennyi tevékenység.

Az adott témához kapcsolódó irodalmi, ének-zenei művekkel ismerkednek meg.

A környezeti nevelésnek nagyon szoros kapcsolata van a játékkal, mert a szerzett ismereteket, tapasztalatokat megjelenítik, a gyűjtött anyagokat felhasználják játékuk során. Barkácsoláskor a gyűjtött természetes anyagokból készítenek játékeszközöket. A mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggések felfedezése, megtapasztalása játékban, játékos formában történik.

A környezet megismerése közben szerzett tapasztalatok, ismeretek, élmények tükröződnek munkáikban. A játék, kirándulások alkalmával gyűjtött termékeket, köveket, a vizuális nevelés során felhasználják. Tapasztalatszerzés közben sokat mozognak, állóképességük fejlődik.

A mozgáshoz fűződő kapcsolatok tartalma, hogy megismerkedik a gyermek a térbeli tájékozódással /jobbra, balra, alatt, fölött, stb./ és a testsémával.

A környezetvédelem az óvodai élet minden területén, minden tevékenységben jelen van (pl. játék, bábjáték, rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka, séták, kirándulások). A külső világ tevékeny megismerése által nyílik a legtöbb lehetőség a környezettudatos magatartás kialakítására.

6.8 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység /az önkiszolgálás, segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi munka és egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás (pl. madáretetés).

Óvodánkban a munka önként, szívesen és örömmel végzett játékos tevékenység, a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok /mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság/ alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Feladataink:

- Biztosítjuk a lehetőséget arra, hogy minden gyermek önállóan, önkéntesen, képessége és kedve szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.

- A gyermeki munka részünkről tudatos szervezést igényel, a gyermekekkel együttműködve folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermekeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.
- Csak olyan munkát bízunk a gyerekekre, - melynek elvégzésére megerőltetés nélkül, aktívan, örömmel és szívesen végez.
- Megismertetjük az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát, a munka legcélravezetőbb fogásait, azok sorrendjét, valamint a munka ellenőrzésének módjait.
- Biztosítjuk a munka állandóságát és folyamatosságát.
- Lehetőséget adunk arra, hogy a gyerekek a szükséges készségeket elsajátítsák, gyakorolják.

A gyermek tevékenységei:

- *Önkiszolgálás:*
Az óvodáskor kezdetétől igen nagy a jelentősége. E tevékenység során a gyermek saját személyével kapcsolatos szükségleteket elégíti ki /testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása /.
- *Naposság:*
Közösségi megbízatás, melynek során a gyerekek olyan munkát végeznek, amely nélkülözhetetlen a csoport életrendjében. A naposság a figyelem összpontosítását és feladattudatot igényel.
- *Alkalomszerű munkák:*
Biztosítják a környezet rendjét; segítenek a kisebbeknek, egymásnak, az óvónőnek; ajándékot készítenek; egyéb megbízatásokat teljesítenek /ünnepek előtt a csoportszoba díszítése, takarítása, papírgyűjtés, elemgyűjtés, tejfölpohár-gyűjtés/. Az egyik része rendszeresen ismétlődik, másik része esetleges.
- *Növénygondozás:*
Tevékenységi formák: csíráztatás, rügyeztetés, a fű gereblyézése, falevelek összegyűjtése, a hólapátolás.
Állatgondozás:
Az évszaknak megfelelően a madarak etetése.
Tevékenységformák: magok gyűjtése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- *Önkiszolgálás:*

5-7 éves korban a gyermekek önmaguk is képesek mindennapi szükségleteik életkoruknak megfelelő önálló kielégítésére.

- *Naposság:*

Étkezésnél megterítenek önmaguk, társaik és a felnőttek részére.

Segítenek a játékok és a foglalkozási eszközök kiosztásában, ügyelnek a játékok rendjére.

Képesek saját és mások munkájának megbecsülésére és elismerésére.

- *Alkalomszerű munkák:*

Részt vesznek a csoportszoba díszítésében, rendezésében, ünnepek előtt a játéksarkok takarításában. Segítenek minden olyan területen, ahol erre szükség van.

- *Növénygondozás:*

Az évszaknak megfelelően folyamatosan gazdagítják gyűjteményeiket, csoportosan és egyénenként is gyűjtenek különböző terméseket, kavicsokat, segítenek az udvar gondozásában, tisztán tartásában.

- *Állatgondozás:*

Az évszaknak megfelelően madáreleség gyűjtése, madarak etetése.

Nevelési alapelvek:

- Megteremtjük a nyugodt, kiegyensúlyozott légkört a munkához.
- Segítjük a gyermekekkel megláttatni munkájuk célját, hasznosságát.
- Lehetővé tesszük, hogy a különböző feladatokat egyéni tempójuknak megfelelően végezhessék.
- Törekszünk arra, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyerekeknek.
- Értékelésünk legyen konkrét, segítő, a gyermek egyéni fejlődésének megfelelő és reális.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

A munkának a legszorosabb kapcsolata a játékkal és a tanulással van. A munka az óvodáskor végéig játékos marad, gyakran nem is választható szét e két tevékenység egymástól.

A munkatevékenység során sok tapasztalatot, ismeretet sajátítanak el a gyerekek.

6.9 Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek

későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész nap folyamán adódó „helyzetekben” természetes és szimulált környezetben, különböző helyszíneken, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Elsődleges célunk, a gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

Az ismeretszerzés feltétele a gyermek cselekvő aktivitása. A közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségét biztosítjuk, kreativitásának elősegítése a célunk.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás,
- szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

Feladataink:

- A tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- Támaszkodunk a gyerekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére és ennek alapján irányítjuk a tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát.
- A gyermekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készítjük a sokoldalú tevékenységre.
- A különböző tevékenységi területeken változatos, játékos eljárásokat alkalmazzunk.

A gyermek tevékenységei:

- A nevelés egészén belül az ismeretszerzés kötött és kötetlen kezdeményezések, beszélgetések, tapasztalatszerző séták formájában valósul meg.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyerekek képesek a megadott szempontok szerint önálló megfigyelésre.
- Képesek megfigyelések alapján a különböző összefüggések felismerésére.
- Kialakul bennünk az igény, hogy a kapott feladatokat sikerrel megoldják.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés, a felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés. Megnö a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztás és átvitel.
- A cselekvő - szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Nevelési alapelvek:

- Elősegítjük, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék.
- Differenciált feladatadással motiválunk a sokoldalú tevékenységre /az egyéni fejlettségüknek megfelelően/.
- Játékos feladatmegoldásokkal törekszünk a gyerekek érdeklődésének kibontásához, gondolkodásának fejlesztésére.
- Törekszünk a gyermek megismerési vágyainak, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítésére.
- A tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermeki személyiség kibontakoztatását.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

Óvodánkban a játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik. A gyermeket tevékenységi vágya ösztönzi a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre, és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul.

A tanulás még szoros kapcsolatban van a munkával, mert a munkatevékenység során sok tapasztalatot, ismeretet sajátítanak el a gyerekek.

7. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Pedagógiai Programunkban a differenciálás jelent egyfajta pedagógiai érzékenységet a gyermekek különbözősége iránt, és jelent egyfajta bánásmódot is, amellyel odafordulunk, viszonyulunk a gyermekek másságához, s ennek érdekében fejlődésük elősegítéséhez a legmegfelelőbb pedagógiai eljárásokat választjuk ki.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

- sajátos nevelési igényű gyermek,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
- kiemelten tehetséges gyermek,
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

7.1 A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

A gyermekvédelem a gyermek testi, szellemi, erkölcsi, anyagi érdekeit előmozdító szociális, jogi, egészségügyi, pedagógiai intézkedések összessége.

A gyermekvédelem oka, célja, módja, intézkedései a társadalmi változásokkal együtt változik és változott, - ezt segíti az állandóan fejlődő pedagógia, pszichológia, orvostudomány, szociológia, jog.

Az óvodánknak, mint segítő intézménynek feladata, hogy ismerje a gyermek-jólét lehetőségeit, kialakító körülményeit és a gyermekvédelem lehetőségeit a megelőzéssel - a cselekvéssel, azon oknál fogva, hogy a szülő után a pedagógus tud többet a gyermekről, hisz napi kapcsolatban ők vannak a gyermekkel.

Gyermekvédelemi feladataink:

Jogi segítség:

- Törvények megismerése, helyes alkalmazása
- Helyi rendelkezések
- ENSZ- alapokmánya -UNICEF
- Társaságok: a gyermekekért

Megelőzés /prevenció/:

- Segítségnyújtás a családoknak a gyermek anyagi, erkölcsi hátterének biztonsága érdekében.
- Intézményi háttér biztosítása, szakemberek segítségével /pszichológus, logopédus, szociális hálózat, családgondozási hálózat, fejlesztő pedagógia/.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

Feladataink: (Fejlesztés, óvó, védő intézkedések)

- Olyan óvodai légkört biztosítunk, ahol a gyermekek biztonságban élhetnek.
- Törekszünk a gyermek-felnőtt meleg, meghitt kapcsolatának kialakítására.
- Mindent megteszünk annak érdekében, hogy megértsük a gyermek problémáját, örömét.
- Megismerjük a gyermeki jogokat.
- Nevelési koncepciónkban a problémás, veszélyeztetett gyermekekre fokozott figyelmet fordítunk.
- Alkalmazzuk a differenciált egyéni fejlesztés módszereit.
- Az óvodai speciális szolgáltatást nyújtó szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, orvos, tanító-óvónő), segítségét kérjük ilyen irányú feltáró munkánkhoz.
- Elősegítjük az intervenciós (családokhoz illesztett) beavatkozást.
- Igyekszünk a rászoruló családoknak, gyermekeknek segíteni.
- A gyermekvédelmi intézkedési lehetőségeket kihasználjuk: jogi garanciák a gyermek védelmére.
- Módszereket, eszközöket keresünk a szülők megnyerésére, a gyermek megóvására (szülői értekezlet, beszélgetések témájának megválasztása).
- Nyitott óvodai életre, egymás megismerésére törekszünk.
- Megismertetjük a család és a gyermek jogait.
- Megismerjük az aktuális kérdéseket, problémákat, választ adunk, hogy segíthessünk:

Pl.:

- nagyszülők feladatai, segítségadása
- fiatal, tapasztalatlan szülők segítése
- családi modell megkeresésének segítése
- család-kultúra
- iskola megkezdésére való felkészítés
- tudomány, tudatlanság,
- társadalom közvetlen hatása a családokra
- étkezési hozzájárulás, ingyenes étkezés biztosítása

A gyermekvédelmi felelős feladata:

Olyan megbízottat keresünk az óvodában, aki képes ellátni a gyermekvédelmi munka szétágazó-fejlődő, gondokkal tűzdelt munkáját.

- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre.
- A feladattervet, konkrét tevékenységeket megjelöli a felelősökkel együtt.
- Egyéni beszélgetést, tanácsadást tart az óvónők számára.
- A nevelési év elején írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységekről, fogadóórájáról, arról, hogy probléma esetén milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményeket kereshetnek fel.
- Munkájáról beszámol a nevelőtestületi értekezleten.
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között.
- Ellátja az adminisztrációs feladatokat.
- Figyelemmel kíséri a gyermekek védelmével kapcsolatos törvényi előírásokat.
- Védő-óvó hálózattal, a jelzőrendszerrel rendszeres kapcsolatot tart.
- A szülővel szorosan együttműködik.

Az igazgató gyermekvédelmi feladatai:

- A kötelező felvételt biztosító óvoda – ha a gyermek betöltötte a harmadik Kt. 65. § (2) életévét – nem tagadhatja meg a gyermek felvételét, aki a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény 41 §-a alapján jogosult a gyermek napközbeni ellátásának az igénybevételére, illetve akinek a felvételét a gyámhatóság kezdeményezte.
- Feladatává teszi a gyermekek mindenkifelett álló érdekeinek érvényesítését és az érvényesülés ellenőrzését.

- Felel a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért.

Az esetek függvényében az illetékes intézmények ügyintézőivel, dolgozóival tartjuk a kapcsolatot.

A kapcsolattartás szóban és írásban (betartva az iratkezelés, valamint a személyiségi jogokra vonatkozó szabályokat) történik.

7.2 Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

Figyelembe vesszük, a Kt. 121.§ (1) bekezdés 14. pontja szerint, hogy hátrányos helyzetű az a gyermek, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akit tartós nevelésbe vettek.

Óvodai nevelésünk alapvető feladata az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés. Figyelemmel kísérjük a gyermek fejlődését. Tudjuk, hogy az iskolai problémák jelentős része, már óvodás korban megelőzhető. Ehhez nem elegendő az óvodában maradás pusztá ténye, hanem speciális nevelést, fejlesztést igényelnek. A fejlesztést a fejlesztendő gyermek érési folyamatához igazítjuk, az életkori sajátosságainak megfelelő eszközökkel támaszt nyújtunk. Súlyos esetben szakember segítségét kérjük, illetve a gyermeket hozzá irányítjuk.

A fejlesztés alapelvei:

- Segítse elő a prevenciót az óvodába lépés pillanatától.
- Szervesen illeszkedjék a nevelési programunkba.
- Messzemenően építsen a gyermek érzelmi-belső motivációjára.
- Kapcsolódjon a gyermek spontán tevékenységeihez és az óvoda egész napos életrendjéhez.
- Az óvodai nevelés egész időtartamára vonatkozóan legyen elosztott és folyamatos.
- Figyelembe vesszük, hogy a fejlesztés az egész személyiségre vonatkozik, az óvodába lépéstől az iskolába lépésig.
- Törekszünk arra, hogy a fejlesztés rendszeres legyen, mert a fejlesztő hatás csak ennek függvényében jelentkezik.
- Valljuk, hogy a fejlesztés akkor eredményes, ha egy léppel megelőzi a gyermek aktuális fejlettségi szintjét.
- A kötetlen foglalkozásokat hassa át a játékoság, az élményt adó oldott légkör.

Feladataink:

Differenciált fejlesztés:

Mozgás fejlesztése

- Nagymozgások fejlesztése
- Egyensúlygyakorlatok
- Finommotorika fejlesztése
- Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése
- Testséma fejlesztés

Észlelésfejlesztés /Percepciófejlesztés)

- Vizuális (látás) fejlesztés
- Alaklátás és formaállandóság fejlesztése
- Tapintásos-szereognasztikus-észlelés fejlesztése
- Mozgásos (kinesztetikus) észlelés fejlesztése
- A térrepció- térbeli viszonyok fejlesztése
- A hallási észlelés /auditív/ fejlesztése
- Keresztcsatornák fejlesztése
- Verbális fejlesztés
- Szociális fejlesztés

Figyelembe vesszük, hogy a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk.

A megelőzés érdekében, szoros kapcsolatot alakítunk ki a Nevelési Tanácsadóval, a Szociális Szolgáltató Központokkal, és a Gyermekvédelmi Szakszolgálattal.

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Biztosítjuk a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslatot teszünk.

Igyekszünk a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges szakember segítségét kérni.

A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatunkkal elősegítjük.

Szem előtt tartjuk, hogy az óvoda dolgozóit hivatali titoktartási kötelezettség terheli a gyermekekkel kapcsolatban.

A bábterápia hatékonyan alkalmazható különböző személyiségi jegyek fejlesztésére is. Munkánk során a gyermekek folyamatos megfigyelését és differenciált, egyénre szabott fejlesztését tartjuk szem előtt. A fejlesztést folyamatosan tervezzük, az óvodai nevelés teljes időtartamára. Fontosnak tartjuk, a gyermek megismeréséhez az élettörténetének és családi körülményeinek jellemzőit.

Segítjük tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában. A tanulási folyamatot a gyermek érdeklődési területeire építjük, ezzel előrehaladását gyorsítjuk.

További feladataink:

- Családlátogatások
- Fogadóóra
- Fejlődési-lap vezetése: összegyűjtjük a gyermekekkel kapcsolatos feljegyzéseket, az óvodapedagógus megfigyeléseit, a tervezett fejlesztési programot, a gyermek anamnéziséit, mérési eredményeket, az orvos, védőnő megjegyzéseit, pszichológus, fejlesztőpedagógus, logopédus észrevételeit.
- Fejlesztő tevékenységek megtervezése: az egyéni fejlesztő programot a csoportok óvónői dolgozzák ki, ha szükséges fejlesztőpedagógus, Nevelési Tanácsadó szakembereinek segítségével.

7.3 Tehetséggondozás

A kiemelten tehetséges gyermek, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A képesség és a tevékenység mély és genetikus kapcsolatban áll egymással. Csak tevékenységekre alapozott nevelésnek lehet esélye a sikeres képességfejlesztésre. A képességek csak tevékenységekben fejlődhetnek ki és nyilvánulhatnak meg.

A fejlesztés alapelvei:

Folyamatosan biztosítjuk a gyermekek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit.

- Folyamatos megfigyelés útján feltérképezzük a gyermeket meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekszünk a képességek fejlesztésére.
- Egyénre szabott tervet készítünk a kiemelkedő képességű gyermekekre.
- A gyermek képességét önmagához – a saját lehetőségeihez viszonyítva fejlesztjük.
- Keressük és kínáljuk a lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.
- Biztosítjuk megfelelő tárgyi feltételeket a tehetség kibontakoztatásához.
- Felhívjuk a szülő figyelmét a gyermek kiemelkedő képességére.

7.4 Sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységek

Óvodánknak olyan pedagógiai környezetet kell kialakítania, ahol a másság felé fordulás, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség mindenki számára természetessé válik, ahol a gyermekek őszintén elfogadják, tolerálják sajátos bánásmódot igénylő társaikat.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. 25. pontjában meghatározottak szerint sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését végző óvoda a Pedagógiai Programját az Óvodai nevelés országos alapprogramja, valamint az e rendelet 1. mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltak figyelembevételével készíti el és fogadja el.

Sajátos nevelési igényű gyermek az, akit a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a különböző fejlődési zavarok kategóriáiba lehet sorolni.

Mint az integrált nevelésben közreműködő köznevelési intézmény, az Alapító Okirat szerint, fogadjuk azokat a különleges nevelési igényű gyermekeket, akik a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra nem visszavezethető tartós és súlyos rendellenességeivel küzdenek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a 2/2005. (III. 1.) OM rendelettel kiadott „Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve” alapján végezzük.

Ezek lehetnek:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fejlődés zavaraival küzdő, autista
- pszichés fejlődés zavaraival küzdő, a nevelési folyamatokban tartósan akadályozott

Fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy az irányelv célja és a helyi nevelési programunkban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek.

Tudatában vagyunk annak, mint az együttnevelést vállaló intézmény, hogy többet vállalunk, magasabb értéket kínálunk a sajátos nevelési igényű gyermekeknek, mint részvétet és védettséget.

Integrált nevelésünk célja:

A 2,5-7 éves sajátos nevelési igényű, Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján integrálható gyermekek normál óvodai nevelése során – részükre biztosított speciális fejlesztés mellett gyermeki jogait is gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté válnak.

Általános elveink:

Az alapidokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelésünk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

Az Irányelvek célja:

Fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy az irányelvek célja, a Pedagógiai Programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangban legyenek. Mely annak biztosítását szolgálja, hogy

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl.

Az integráció a Szakértői Bizottság, illetve a Nevelési Tanácsadó közreműködésével valósulhat meg. Minden esetben, tiszteletben tartjuk a gyermekeknek azt a jogát, hogy képességeiknek, érdeklődésüknek, és adottságaiknak megfelelő fejlesztésben, nevelésben részesüljenek.

Az együtt nevelés teljes integrációban valósul meg. Fejlődésüket a csoport óvónőin kívül speciális szakember is figyelemmel kíséri, a fejlesztésben ő is részt vesz.

A sikeres integráció feltételei óvodánkban:

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógusként veszünk részt.

- Figyelembe vesszük, hogy a sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, habilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.
- Szem előtt tartjuk, hogy a rehabilitációs, habilitációs egyéni és /vagy csoportos fejlesztés győgypedagógiai kompetencia.
- Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.
- A fejlesztő terápiák programjait beépítjük óvodánk tartalmi elemei közé.
- A fejlesztés szervezeti keretét, minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.
- A gyermek iránti elvárást fogyatékosságának jellege, súlyosságának mértéke szerint határozzuk meg.
- Fontosnak tartjuk a befogadó óvodapedagógusok kompetens, rugalmas, nyitott személyiségét.
- Figyelembe vesszük az egyéni szükséglethez igazodó speciális segédeszközök következetes használatának fontosságát.
- A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük.
- Rendszeresen konzultálunk a különböző szakemberekkel, a családdal.
- A sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet kialakításával is segítjük.
- Kialakítjuk a megfelelő környezetet, biztosítjuk a szükséges tárgyi feltételeket.
- A sajátos nevelési igény szerinti környezet, valamint a speciális segédeszközök akkor biztosítják a nevelési céljaink megvalósulását, ha a gyermekek a napirend során mindig csak annyi segítséget kapnak, ami a további önálló cselekvésükhöz szükséges.
- Elősegítjük, hogy a csoportba járó gyermekek fogadják el a másságot, ismerjék meg a segítségnyújtás lehetőségeit.
- A szakértői véleményben leírt fejlesztési területeknek megfelelően folyamatosan végezzük a fejlesztő tevékenységünket, ameddig a kompetenciánk ezt lehetővé teszi.
- A fejlesztő óvodapedagógus kompetenciájának megfelelően egyéni fejlesztési terv alapján fejleszt a gyermekeket szakértői véleményben foglaltak alapján.

Pedagógus – szülő – partner kapcsolata:

- A sajátos nevelési igényű gyerekeket fogadó pedagógusnak fontos megismernie a gyermek családja és közvetlen környezete által közvetített társas alkalmazkodási módot, a gyermek magatartásának, nyelvi fejlettségének állapotát, amellyel az intézménybe kerül.
- A családokkal való kapcsolattartásunkra a kölcsönös bizalom, elfogadás, biztatás, segítségnyújtás legyen jellemző.
- Tudatában vagyunk, hogy a fejlesztés alapja a családok, gyermekek megismerése (családlátogatás, Gyermektükör /anamnézis/, kapcsolatfelvétel).
- Elősegítjük, hogy az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítők és a szülők megfelelő tájékoztatást kapjanak a sajátos nevelési igényű gyermek befogadásához, együttműködés lehetőségeiről, formáiról.

Szakemberek együttműködése az óvodapedagógussal:

- Segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását.
- Tájékoztat a gyermek erős és gyenge oldalairól.
- Javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a gyermek egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására.
- Segítséget nyújt a szükséges eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről.
- Felhívja a figyelmet a beszerezhető szakirodalomra, segítő szervezetekre.
- Javaslatot tesz a gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására.
- Figyelemmel kíséri a gyermek haladását.
- Együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait.
- Kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.
- Terápiás fejlesztő tevékenységet végez.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai az óvodai nevelés során:

A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. Az óvodában biztosítani kell - a gyermek állapotának megfelelően - az akadálymentes közlekedést, a megfelelő mozgás- és étletteret (az ehhez szükséges eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

A mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

A látássérült gyermek

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.

Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása. Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségekre. Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet.

A fejlesztés kiemelt területei az óvodában:

A gyermek gondolkodás- és beszédfejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

Területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

A súlyosan hallássérült - siket - és enyhébben hallássérült - nagyothalló - gyermek

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata - a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve - a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását

egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például mentális állapot, szociokulturális környezet stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladata:

Az óvodai nevelés során arra kell törekedni, hogy a hallássérült kisgyermek hangmegnyilvánulásaiival, majd beszéddel hívja fel magára a figyelmet, közölje kívánságait. Környezete igyekezzon a gyermek közölnivalóját, kommunikációs próbálkozásait megérteni. Az óvodai nevelés egész időtartamát átfogó feladat a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése. Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, szókincset, szájról olvasási készséget, érthető kiejtésre nevelést. A velük való foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik. Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani. Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a súlyosan hallássérült szülők gyermekeire.

Az értelmileg akadályozott gyermek

Az értelmileg akadályozott gyermek fejlesztésében meghatározó az óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről. A kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztésük kellő időt, alkalmat biztosít: a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére. Az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására, az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére. Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek. Az egymáshoz való közeledés, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztése a csoportos foglalkozásokon valósítható meg.

Pszichés fejlődési zavar miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott gyermek

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, a közösségi életbe való beilleszkedését elősegítő rehabilitációs célú foglalkoztatásra jogosult. A rehabilitációs célú foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés és oktatás keretében valósítjuk meg.

Abban a kérdésben, hogy a gyermek, tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vagy sajátos nevelési igényű, a nevelési tanácsadó megkeresésére a szakértői és rehabilitációs bizottság dönt.

Agresszív magatartású gyermek

Testi erejét fitogtatja, játékának tartalma és stílusa is agresszív, rombol, állandó vibrálás jellemzi. Preferáló megerősítő módszer hatékony: a jó tulajdonságait erősítjük, ehhez a körülményeket megteremtjük. Megbízásokat adunk, motiváljuk, tevékenysége révén dicsérjük. Együttműködési szituációkat teremtünk csoporttársainak kisebb csoportjaival.

Szorongó gyermek

Ép intellektus mellett eltér az adott korosztálytól elvárható viselkedéstől. Jellemző, hogy tudja, de nem meri mondani. Énképe negatív, önértékelése alacsony, alul teljesít. Vegetatív tüneteket is mutathat, társas kapcsolatai beszűkülnek. Kiemelten fontos a szorongó gyerek számára a pozitív megerősítés, a jó társas kapcsolatok kialakítása, sikerélmény biztosítása. Elvárásainkat csak fokozatosan emeljük, kialakítjuk reális önképét, többféle megoldási stratégiát gyakoroltatunk be. Szülők felé a pozitív történeteket naponta jelezzük.

Figyelemzavaros gyermek

Nem tud koncentrálni, rendetlenség van körülötte, nem tudja megszervezni az életét, gyakorlás nem segít.

Hiperaktív gyermek (figyelemzavar, motoros nyugtalanság, tanulási nehézség együttes)

Motoros nyugtalanságra jellemző, hogy állandóan mozgásban van az optimális ingerlési szint fenntartása érdekében. Belső ingerlő központja alul működik.

Tanulási nehézségre jellemző, hogy speciális az információ feldolgozás módja. Hibáiból nem tanul. Cselekvését a következményekkel nem tudja összekapcsolni, büntetés hasztalan. Fontos számára az azonnali megerősítés, a pozitív, elfogadó légkör. Fizikailag is mellette kell állni, segíteni,

rövid, világos, egyszerű utasításokat adni. Meg kell tanítani arra, hogy kérjen segítséget. Csak azt szabad elvárni tőle, amire képes. Sikerélményeket kell biztosítani számára. Hasznos lehet a sikert adó mozgásos tevékenység, elsősorban ami vestibuláris ingert biztosít.

Dyslexia veszélyeztetés

Tünetei megjelennek a beszédben, írásban, olvasásban, magatartásban.

A dyslexia-veszélyeztetettség az olvasás tanulás megkezdése előtt diagnosztizálható, és terápiával megelőzhető. Jellemzője a hangtévesztés, szótagcsere, összetett szavak elő-és utótagjának cseréje. A dyslexiás gyerekeknek nyelvfejlődési elmaradásaik vannak, mint pl. megkésett beszédfejlődés, makacs beszédhiba, ügyetlen beszédszervi mozgások, szűk aktív szókincs, szótalálási nehézségek, rövid és grammatikailag helytelen mondszerkesztés, gyenge verbális emlékezet, rossz nyelvi elemzőképesség. Fejletlen lehet ritmusérzéke, lehet dominancia zavara, nehezen alakul ki a testsémája, ügyetlen a mozgása, rosszul tájékozódik térben és időben, szerialitási zavarai vannak.

Óvodapedagógus feladata elsősorban a beszédhanghallás, térérzékelés fejlesztése, szükség esetén a dyslexia veszélyeztetettség szűrését és a fejlesztést logopédus végzi.

Kommunikációs zavarok

Mutizmus: Jellemzője, hogy az otthoni környezeten kívül a gyermek sem felnőttel, sem gyermekkel nem létesít verbális kapcsolatot, viselkedése erősen szorongó. Feladatunk elsősorban szorongásuk oldása, sikerélmények biztosítása. Verbális megnyilatkozást nem szabad erőltetni, esetleg a fülbesúgás technikájára megtaníthatjuk.

Artikulációs zavar: pöszeség, orrhangzós beszéd

Beszédfolyamatosság zavara: dadogás, hadarás

Hangadási rendellenesség: diszfónia (rekedtség)

Amennyiben óvodánk Alapító Okiratában a Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásának köre bővül, úgy megteesszük a szükséges lépéseket fogadásukra:

A beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek

Megmutatkozik az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben, az utánzóképeség gyengeségében nyilvánul meg. A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális

terápiákat alkalmazó intenzív, komplex - az életkori sajátosságokat, a játékoság elvét szem előtt tartó - nevelési környezetben valósulhat meg. Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése, a speciális terápiák alkalmazása (diszlexia-prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.) segít az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérésében.

Az autista, autisztikus gyermek

Az autizmus-spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autisztikus gyermekre legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés, a szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil.

Az autisztikus kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő habilitációs terápiája megelőzheti a kóros viselkedés kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt kommunikációs eszköztárral.

A szociális interakció csecsemőkori szintjét segítséggel használhatja, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függő szinten rendelkezhet. A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (rágás-evés, szobatisztaság, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autisztikus kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő - különösen a természetes élethelyzetek - használandók a fejlesztésre.

A fejlesztések során szükséges az intenzív, jól strukturált és a meglévő töredékkészségek használata, az egyéni motiváció megteremtése, a speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módszerek alkalmazása. Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni tervekkel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. Az autisztikus gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő

kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

7.5 Migráns gyermekek (ha óvodánkba íratják) befogadása óvodánkba

Feladataink:

- Lehetőség szerint, a gyermek abba a csoportba kerüljön, ahol nyelveket beszélő óvodapedagógus dolgozik.
- A gyermek-család megismerése (kapcsolatfelvétel, családlátogatás, fogadóóra, beszoktatás).
- A gyermek összehangolt fejlesztését egyéni szükségleteihez igazítjuk (segítő együttműködés, szülők és az óvoda dolgozóinak pozitív viszonya).
- Az érintett és a többségi szülők pozitív, együttműködő, előítélet nélküli, segítőkész viszonyának kialakítása.
- A kognitív kompetenciák fejlesztése.
- Migrációs traumák hatásainak kezelése.
- Az én tudat, a jövőkép gondozása, gondolva az érzelmi az értelmi nevelés fejlesztésére.

8. ISKOLA-ELŐKÉSZÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A nevelési év során heti váltásban 2 óvodapedagógus vezetésével történik.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak tekintjük.

A gyermek fejlődésének nyomon követésében a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségeket és képességeket rögzítjük az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A fejlesztés formája:

Napi bontásban az óvodai élet tevékenységformáihoz igazodva, a játékosság alapelvét figyelembe véve, a heti tervben meghatározottaknak megfelelően történik.

A fejlesztés területei:

- Nagymozgások: egyensúly, izomtónus, mozgáskoordináció, ritmus, szerialitás, szem-kéz koordináció, szem-láb koordináció, dominancia erősítés, tempó fokozás.
- Téri tájékozódás, téri orientáció, testséma, kineztésziás érzékelés, taktilis érzékelés, énkép kialakítás
- Vizuális figyelem (észlelés)
- Alakkonstancia (alakállandóság)
- Vizuális differenciálás (alak-háttér)
- Vizuális emlékezet
- Auditív figyelem (észlelés)
- Auditív differenciálás
- Auditív emlékezet
- Finommozgások
- Szerialitás, időbeni tájékozódás
- Intermodalitás; keresztpályák működtetése
- Szocializáció
- Beszédfejlesztés
- Mennyiségfogalom

9. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek

- Hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.
- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükséglete kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek

- Az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.
- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- Önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés, felidézés, megnő a megőrzés időtartama: a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a

természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A szociális fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító fogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, - szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg.
- Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermekek személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

10. A PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVÁLÁS VIZSGÁLATA

Vizsgáljuk nevelési programunkat, mint dokumentumot, valamint a nevelési program megvalósulását, a gyermekek fejlődését.

Az ellenőrzést, értékelést végzik:

A Pedagógiai Program eredményességi vizsgálatának felelőse, irányítója az óvodavezető melyet az arra kijelölt team segítségével végez a törvényi szabályozók figyelembe vételével.

A Pedagógiai Program véleményezésének szempontjai, módszerei:

- a program felülvizsgálatakor (indításakor) diagnosztikus értékelés, tájékozódás, helyzetfeltárás
- a program megvalósítása közben formatív értékelés, a hibák, nehézségek feltárása. Információk gyűjtése az önkorrekcióhoz (mérőlapok, humanisztikus módszerek)
- dokumentumok elemzése (az ellenőrzés értékelés dokumentumai alapján)
- feltételek vizsgálata (humán- és tárgyi feltételek vizsgálata)
- a kimenet vizsgálata (iskolakészültségi kritériumoknak való megfelelés
- mérőlapokkal, humanisztikus módszerekkel)

Az ellenőrzés-értékelést végzők feladatai:

A team folyamatosan figyelemmel kíséri, ellenőrzi:

Az óvoda nevelési rendszerének megjelenését a Pedagógiai Programban:

- Alapelvek
- Célok
- Feladatok
- Tevékenységek
- A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet
- Szociokulturális háttér változásainak megfelelően
- A nevelőmunkához szükséges időkeretet
- A céljainknak megfelelően biztosított képességfejlesztést, az elsajátítandó ismeretek korszerűségét
- A fejlődés várható jellemzőit
- A nevelőmunka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszerét
- A tárgyi erőforrást, a fejlesztés pénzügyi forrásait, lehetőségeit és realitását
- A humán erőforrást:
 - Felkészültséget
 - Szervezeti viselkedés elveit
 - A kapcsolatrendszert
 - Dokumentációs rendszer kialakítását

Az ellenőrzés-értékelés ideje:

- Az eredményesség vizsgálata a bevezetés első éve után
- Minden nevelési évben folyamatosan és nevelési év végén
- A Pedagógiai Program teljes felülvizsgálata szükség esetén

Az pedagógiai ellenőrzés-értékelés területei:

- személyi-tárgyi
- dokumentum
- nevelő-fejlesztő munka

Az pedagógiai ellenőrzés, értékelés orientálódik:

- az óvónő fejlesztő munkájára
- az óvónő-dajka- pedagógiai asszisztens együttműködésére
- a gyermekcsoport fejlettségi szintjére
- a gyermek egyéni fejlettségi szintjére
- az óvoda speciális, bábjátékkal történő nevelésére

Mérési módszereink:

- dokumentumok elemzése
- feltételek vizsgálata
- mérőlapok elemzése
- a humanisztikus módszerek /megfigyelés, beszélgetés, közvetlen tapasztalatszerzés

A pedagógiai dokumentációs rendszerünk:

Gyermek fejlődésének nyomon követése:

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát. 2024. szeptemberétől az oviKréta tanulmányi rendszer felületén, digitálisan vezetjük. A gyermekekhez tartozó felületen fel vannak tüntetve a gyermek alapadatai, felügyeleti jog, jogviszony, nevelési adatok, csoport, gyermek fejlődésének nyomon követése, egyéb csatolt iratok, jelenléti ív.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek fejlődésének nyomon követése lap:

- anamnézis űrlap
- új bejegyzés digitális felület alatt: a beszoktatás tapasztalatai, logopédiai szűrések (nyelvi, Szól-e? vizsgálat) a gyermek fejlődésével, viselkedésével kapcsolatos feljegyzéseket, valamint az óvoda Pedagógiai Programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket, amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus, fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket
- új értékelés felvétele digitális felület alatt: a gyermek érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-mozgásfejlődését, a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt, a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a tanköteles kor betöltését megelőző évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek nyilvántartása

Összeállításuk szempontjai	ONAP	Pedagógiai Program	Tájékoztató az óvoda Pedagógiai Programjáról I	Tematikus terv	Egyéni tervek	Éves munkaterv
Érintettek köre	Valamennyi - óvoda - szülő - fenntartó	- óvoda - szülő - fenntartó	- szülő - fenntartó - érdeklődő	- vezető - óvónők - munkaközösség	- vezető - óvoda-pedagógus - speciális szakemberek - logopédus	- vezető - óvónők - dajkák - pedagógiai asszisztensek
A tervezés szintje	Az ország egészére	Az óvoda egészére	Általános tájékoztatás a nevelés tartalmáról	Egy csoport tevékenységi formáira bontva	Gyermekekre, egyénre szabott	Az óvoda egészére
A dokumentum tartalma	Közös elvek, követelmények	Az óvoda filozófiája, célja, feladata, a nevelés tartalma	Az óvodai élet jellemzői	A nevelés tartalma korosztályonként csoportra bontva	Személyiség fejlesztés felzárkóztatás, tehetséggondozás	Tartalmi feladat, munkarend szervezeti keret, időhatár
A dokumentum készítése, vezetése		Teljes felülvizsgálat 3 évente	Felülvizsgálat 3 évente	Óvodai nevelési feladatok: 3 havonta Óvodai tevékenység feladatai: havonta	Logopédus Gyermek fejlődésének nyomon követése - fél évente Anamnézis: - óvodába lépéskor	Évente, nevelési. év kezdete előtt

11. ESZKÖZÖK, ESZKÖZFEJLESZTÉSI TERV

Az eszközfejlesztés terve (igények az 1/1998.(VII.24.) OM rendelet szerint)

Az eszközválasztás elvei:

- A nevelőtestületünk elemzi, felméri, hogy mely eszközök beszerzése vált időszerűvé.
- Nevelőtestületünk javaslatát, véleményét, a munkaközösségeink előzetes állásfoglalása alapján alakítja ki.
- Sorrendiséget állítunk fel a Pedagógiai Program célkitűzéseinek elérése, a feladatok teljesítése érdekében. Az igazgató felé jelezzük az eszközigényt.
- Az igazgató költségvetési tervet készít, a fenntartó támogatása esetén biztosítja az eszközbeszerzés anyagi feltételeit.

Szombathely, 2025. 11. 15.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A PROGRAM HATÁLYA:

- A módosított Pedagógiai Program határozatlan időre érvényes
- Módosítás történhet:
 - Nevelőtestületi kezdeményezésre.
 - Jogsabályokban bekövetkezett változás miatt.
- A módosító kezdeményezés benyújtásától számított nevelési év végére elvégezzük a Pedagógiai Program módosítását.
- A módosított Pedagógiai Programot a következő nevelési év szeptember 1-től vezetjük be.

HATÁLYBALÉPÉS IDEJE: 2025.

FELÜLVIZSGÁLAT RENDJE: Teljes körű felülvizsgálat háromévente a nevelőtestület által.

A helyi nevelési program és a szülői tájékoztató megtekinthető:

- Az óvoda fenntartójánál
- Az óvoda irattárában
- Az óvodavezetőnél
- Valamennyi csoportban

A dokumentumokról tájékoztatást az igazgató ad.

Molnár Anikó
/:igazgató:/

MELLÉKLETEK

HATÁROZATI JAVASLAT

381/2022. (X. 27.) Kgy. számú határozat

1. Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése a „Javaslat Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott óvodákban az egyéb szolgáltatásokért fizetendő díjak emelésére” című előterjesztést megtárgyalta, és az óvoda által szervezett egyéb szolgáltatások körét, valamint a szolgáltatásokért fizetendő díjat 2022. november 01. napjától az alábbiak szerint állapítja meg:

Szolgáltatás megnevezése	Fizetendő összeg	Fizetési határidő
Idegen nyelv oktatása	5.000 Ft / hónap	tárgyhónap 15. napjáig
Zeneovi	1.000 Ft / alkalom	tárgyhónap 15. napjáig
Korcsolyaoktatás (utazási költséggel)	12.000 Ft / tanfolyam	igénybevételt megelőzően, egy összegben
Gyermektánc	1.000 Ft / alkalom	tárgyhónap 15. napjáig

2. A Közgyűlés egyetért azzal, hogy a szolgáltatások megszervezése a Szombathely Megyei Jogú Város Oktatási Bizottsága 9/2013.(I.30.) Okt. Biz. számú határozatban elfogadott, azóta gyakorlattá vált eljárásrend szerint, a kedvezmények változatlanul hagyása mellett történjen.

Felelős: Dr. Nemény András polgármester
Dr. László Győző alpolgármester
Dr. Károlyi Ákos jegyző
/a végrehajtás előkészítéséért:
Vinczné Dr. Menyhárt Mária, az Egészségügyi és Közszolgálati Osztály vezetője/

Határidő: 2022. november 1. (az 1. pont vonatkozásában)
folyamatos (a 2. pont vonatkozásában)

JEGYZÉK

a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről

A jegyzékben előírt minimum követelmények figyelembevételével a pedagógus - az óvoda, iskola SZMSZ-ében, házirendjében meghatározott - védő, óvó előírások figyelembevételével viheti be az óvodai foglalkozásokra, az iskolai tanórákra az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.

A gyermekek, tanulók részére vásárolt eszközöknek és felszereléseknek igazodniuk kell a gyermekek, tanulók testméretéhez.

A taneszközkészlet meghatározásához az alapfokú művészeti iskolákban az alapfokú művészetoktatás alapprogramja, tantervi programja nyújt segítséget. Taneszközzre van szükség minden olyan jellegű tananyag feldolgozásához, amelyik a szemléltetés, illetve tanulói tevékenység nélkül nem valósítható meg.

Ha az eszközöket, felszereléseket létszám figyelembevételével kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből annyi szükséges, hogy minden egyidejűleg jelen lévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen. Amennyiben az eszközöket, felszereléseket létszám szerint kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből a tényleges, érintett létszámnak megfelelően kell az előírt mennyiséget beszerezni.

Ahol a melléklet az óvoda pedagógiai programjára utal, azon az Óvodai nevelés országos alapprogramja, továbbá nemzetiségi óvodai nevelést biztosító óvoda esetén a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelve, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését biztosító óvoda esetén a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve figyelembevételével készített, vagy jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni.

Ahol a melléklet az iskola pedagógiai programjára utal, ott a Nat, továbbá a nemzetiségi oktatást biztosító iskola esetén a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve, sajátos nevelési igényű tanuló oktatás esetén a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve, a két tanítási nyelvű oktatást biztosító iskola esetén a Két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelve, érettségi vizsgára felkészítő középiskola esetén pedig az Érettségi vizsga vizsgaszabályzata követelményei figyelembevételével készített, vagy jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni.

Ahol a melléklet a művészetoktatási intézmények jegyzékében az iskola pedagógiai programjára utal, azon az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára építő pedagógiai programot kell érteni.

Ha az óvoda nemzetiséghez tartozók óvodai nevelésében, vagy az iskola (ide értve a művészetoktatási intézményeket is) a nemzetiséghez tartozók iskolai oktatásában, illetve a kollégium nemzetiséghez tartozók kollégiumi nevelésében vesz részt, az eszközök és felszerelések megvásárlásánál a nemzetiségi sajátosságokat figyelembe kell venni.

HELYISÉG ÉS ESZKÖZJEGYZÉK

1. ÓVODA				
I. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI				
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel				
	A	B		C
	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Mennyiség	Megjegyzés
1.	1. Csoportszoba			
2.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	247 db	
3.	gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	269 db	
4.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	73 db	
5.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	50 db	redőny, relaxa
6.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló legalább egyötödének lefedésére alkalmas méretben	16 db	
7.	játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	24 db	
8.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	8 db	
9.	élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	8 db	
10.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	8 db	
11.	edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	8 db	
12.	szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	8 db	
13.	hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	épület szintenként 1	2 db	a települési szabályozásnak megfelelően annyi gyűjtőedény, amennyi az elkülöníthető hulladéktípusok száma
14.	2. Tornaszoba			
15.	tornapad	2	2 db	
16.	tornaszőnyeg	1	7 db	
17.1	bordásfal	2	10 db	
17.2	bordásfal	3 gyermekenként 1		új óvoda építése esetén.

18.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	6 db	Wesco, Scogym készlet, egyensúlyozó pályaszett, ovis labdaprogram készlet, ovikondi, bója készlet
19.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	8 fféle	ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban zsámoly, matrac, labdák, karikák, gonge tölcser, lépegetők, babzsák, füles labda.
20.	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba			
21.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök			a pedagógiai programban foglaltak szerint.
22.	tükör (az asztal szélességében)	1	1 db	
23.	asztal	1	2 db	
24.	szék	2	8 db	6 gyermek, 2 felnőtt
25.	szőnyeg	1	2 db	
26.	játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	2 db	
27.	4. óvodapszichológusi szoba	gyermeklétszám szerint		
28.	asztal	1	1 db	
29.	szék	4	4 db	
30.	szőnyeg	1	1 db	
31.	könyvek, játékok, iratok tárolására is alkalmas polc	1	1 db	
32.	5. Játsszóudvar			
33.	kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	4 db	piknik asztal paddal
34.	kerti pad	gyermekcsoportonként 2	16 db	
35.	babaház	minimum 1, további 2 csoportonként 1	2 db	
36.	udvari ivócsap, ivókút	(székhelyen és telephelyen) 1	1 db	új óvoda építése esetén
37.	udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	8 db	megfelelő árnyékolás biztosításával
38.	takaróháló, takaróponyva	homokozónként 1	8 db	a homokozó használaton kívüli lefedéséhez

39.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	IV. rész szerint		rugós játék: 4 db, forgókarusszal: 2 db, egyensúlyozó gerenda: 1 db, mérleghinta: 1 db, kettes hintaállvány: 6 db, kombinált játszótér: 2 db, fészekhinta: 2 db, drótkötélpálya: 1 db, Csúszda: 6 db, Ovifoci pálya: 1 db, láncos egyensúlyozó: 1 db,
40.	6. Intézményvezetői iroda			
41.	íróasztal és szék	1-1	1-1 db	
42.	tárgyalóasztal, székekkel	1	1-2 db	
43.	telefon	1	1	
44.	könyvszekrény	1	1	
45.	iratszekrény	1	2 db	
46.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	1db felszerelés	perifériák: szkennel, nyomtató, fénymásoló, hangszóró,
47.	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)			
48.	íróasztal és szék	1-1	1-1 db	
49.	iratszekrény	1	1 db	
50.	telefon	1	1db	közös vonallal is működtethető
51.				
	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	1 felszerelés	tagintézményben perifériák: multifunkciós eszköz szkennel, nyomtató, fénymásoló, közös intézményi használatra stb.
52.	8. Nevelőtestületi szoba			
53.	asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám figyelembe vételével	10 db	6+4 sarokasztal
54.	szék	pedagóguslétszám szerint 1	22 db	
55.	könyvtári dokumentum	500	500 db	az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez
56.	könyvszekrény	2	2 db	legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen
57.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1		perifériák pl.: multifunkciós eszköz (szkennel, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, stb.
58.	9. Orvosi szoba, elkülönítéssel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	nincs	amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított; gyógy pedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, helyben biztosítva
59.	10. Gyermeköltöző			

60.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	214 db	öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló
61.	öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	8db	
62.	11. Gyermekmosdó, WC helyiség			
63.	törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	214 db	
64.	falitükör	mosdókagylónként 1	21 db	
65.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	214 rekesz	

FELSZERELÉSI JEGYZÉK

II. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

	A	B		C
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	214 db	fésű, fogkefe, fogmosópohár
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1		folyékony szappantartó mosdókagylónként 1
3.	fésűtartó	csoportonként 1	8 db	
4.	törülköző	felőtt és gyermeklétszám szerint 3-3		gyermek: csoportonként 3 garnitúra, felőtt: 60 db + papírtörő
5.	abrosz	asztalonként 3		csoportonként: asztalonként 3 garnitúra
6.	takaró	gyermeklétszám szerint 1	214 db	
7.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	214 db	
8.	hűtésre, melegítésre adogolásra szolgál eszközök		1 db	hűtőszekrény

III. A FELNÖTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel

	A	B		C
1.	szennyes ruhatároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2 db	
2.	mosott ruhatároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2 db	
3.	automata mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2 db	

4.	vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db	ha csoportok száma több mint 6, akkor 2
5.	vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db	ha csoportok száma több mint 6, akkor 2
6.	szárítóállvány	csoportonként 1-1 (székhelyen és telephelyen) 1	3 db	
7.	takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	8 szett	
8.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	1/db	ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna, fűszegély nyíró, sövényvágó, metszőolló, hólapát, lombvágó, locsolótömlők, seprűk
9.	hűtőgép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1	4 db	
10.	porszívó	óvodánként (székhelyen és telephelyen szintenként) 1-1	8 db	

IV. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

	A	B		C
1.	1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtanként)			
2.	különböző játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő- konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		csoportszoba eszközei: családjáték: csoportonként 4 szett (babakonyhai-, babaszobai eszközök) boltos játékok: csoportonként 1 szett LEGO készlet: 90 db, DUPLO készlet: 45 asztali építő: 64, építőkocka: 42 szett, fejlesztő játék: 278 db, jelmezek: csoportonként 8 db bábok: csoportonként 10 db udvari eszközök: homokozó készlet: csoportonként 1 szett, gyerek kertiszerszámok (gereblye, lapát seprű): csoportonként 1 szett
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével		csoportszobai eszközök: tornaernyő: csoportonként 1 db, kisméretű színes labdák: 30 db, egyensúly érzékelő játékok: 1 szett, lépegető: 1 szett, guruló deszkák: 2 db udvari eszközök: közlekedési játékok: 30 db, labdák: 50 db, tollas készlet: 1 db, dobó-elkapó játék: csoportonként: 1 szett, ugráló labdák: csoportonként 1 db,
4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével		az óvoda pedagógiai programja szerint: hangszerkészlet: 1 db, furulya: 8 db; dob: 2 db, triangulum: 8db, xilofon: 1db, cintányér: 2 db, csengő: 1db

5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		az óvoda pedagógiai programja szerint : báb:csoportonként 10db, , okoskocka: 6db, logico eszközök: keret:40 db, feladatlap: 80 db,; beszédfejlesztés eszközei; hangképzést segítő eszközök; könyvek
6.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		az óvoda pedagógiai programja szerint eszközök: társasjátékok: 59 db, LEGO: 90 db, asztali építőjáték: 64 db, okoskocka: 6db, logico eszközök: keret:40 db, feladatlap: 80 db, fejlesztőjáték: 278 db, DUPLO: 45 db,
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoport létszámnak megfelelő	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: rajzolás, festés, mintázás, kézművesség eszközei) rajzlap, színesceruza, filctoll, zselés toll, vízfesték, tempera, zsírkreta, pasztellkreta, ecset, olló, ragasztó, gyurma, krepp-papír, dekor- gumi, - filc, formakinyomó készletek, fonal, hurkapálca
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével		az óvoda pedagógiai programja szerint: MozaBook programon belül füzetek:78 db, Aktív panel: 2 db, okoskocka: 6db, logico eszközök: keret:40 db, feladatlap: 80 db,
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		az óvoda pedagógiai programja szerint: gyermek kerti szerszámok csoportonként 7 db, naposkötény: csoportonként 4 db, szelektív hulladékgyűjtő edények,
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök			
11.	digitális hang lejátszásra és képmegjelenítésre alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		projektor: 8db, interaktív kijelző 2 db, hangszóró: 5db, laptop: 13 db, számítógép: 13 db
12.	hangfalak	(székhelyen és telephelyen) 1	1 db	
13.	diavetítő	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1 db	
14.	vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	8 db	
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	8 db	az óvoda pedagógiai programja szerint furulya: 8db, gitár: 1 db, fuvola: 2 db
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	12 db	az óvoda pedagógiai programja szerint
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben		sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint WESCO, alagút, Scogym készlet